

Koronaundersøkinga i Vestland

Utvalde resultat frå FHI si nasjonale undersøking

Om rapporten

Forfattarar: Aina Haugstad, Mie Dahl Pind og Gjøri Marie Haugen

Ansvarleg eining: Avdeling for strategisk utvikling og digitalisering, seksjon for statistikk, kart og analyse.

Kontakt: aina.haugstad@vlfk.no, mob: 977 00 413

Dato: 04.05.2021

Innhald

Om rapporten	2
Bakgrunn	5
Samandrag	6
Endringar i arbeids- og økonomisk situasjon fordeler seg ulikt	6
Den psykiske helsa har blitt forverra under pandemien	6
Også den fysiske helsa har blitt påverka	7
Ønsker og forventningar til framtida	7
Metode	8
Resultat	9
Kven har svara	9
Arbeid og økonomi	10
Ein av tre har endra arbeidssituasjon	11
Mange på heimekontor	11
Mange i serveringsbransjen har fått endra arbeidssituasjon	12
Endring i arbeidssituasjon etter yrkesstatus	13
Endra økonomisk situasjon	14
Frykt for dårlegare økonomi	15
Helse og aktivitet	17
Generell helse	17
Risiko for smitte	18
Fysisk aktivitet	20
Psykiske plagar	20
Livet med korona	24

Einsemd.....	24
Nærmiljø.....	25
Forhold til andre.....	26
Tillit.....	28
Ønsker og forventningar for framtida	28
Nøgd med livet.....	29
Tiltak og myndigheitene sin innsats	29
Vurdering av tiltak.....	29
Myndigheitene sin innsats.....	30
Referansar	33

Bakgrunn

Mellom 18. november og 4. desember 2020 gjennomførte Folkehelseinstituttet (FHI) ei spørjeundersøking i Oslo, Agder, Nordland og Vestland som vi i denne rapporten omtalar som Koronaundersøkinga. Undersøkinga vart gjennomført mellom anna i Vestland fordi det i haust var stort smittetrykk og strenge restriksjonar i Bergen og regionen rundt. FHI ville undersøke korleis dette påverkar folk.

Vestland fylkeskommune fekk i slutten av mars 2021 anonymiserte individdata for respondentane i Vestland, slik at vi har kunna gjere egne analysar. Frå før har fylkeskommunen data frå større folkehelseundersøkingar i Hordaland i 2018 og Sogn og Fjordane i 2019. Det nye materialet gjer oss i stand til å samanlikne data om befolkninga sin trivsel og fysiske og psykiske helse under koronapandemien, med data frå åra før pandemien.

I denne rapporten presenterer vi resultatata frå desse analysane, i tillegg til resultat frå FHI sine egne analysar av dataa frå alle fire fylka.

Samandrag

Endringar i arbeids- og økonomisk situasjon fordeler seg ulikt

Det er store skilnader i korleis arbeid og inntekt har endra seg for folk under korona. Det er flest i Bergen som opplever endring og befolkningsgruppa med klårt størst endring i arbeidssituasjon og inntekt er dei med innvandrarbakgrunn. Nedgangen i arbeid for innvandrarak er større i Vestland enn i andre delar av landet. Det er innvandrarak frå Aust-Europa som blir hardast råka. Sortert etter bransje, er det aller flest som jobbar i serveringsbransjen som har fått endra sin arbeidssituasjon, etterfølgd av dei som jobbar i transportsektor med kundekontakt. Det er signifikant større prosentdel som har fått dårlegare økonomi i desse gruppene, samanlikna med gjennomsnittet for Vestland. Sortert etter alder, er det flest unge som opplever endra økonomisk situasjon. Dette er også ei gruppe som vi frå før veit har svakare økonomi. Til saman er det ei stor gruppe i Vestland som lever i usikkerheit rundt eigen inntekts- og arbeidssituasjon.

Den psykiske helsa har blitt forverra under pandemien

Den psykiske helsa er målt på ulike måtar i koronaundersøkinga, gjennom einsemd, grad av psykiske plagar, tillit, kor nøgde folk er med livet og opplevingar av å ha nokon å støtte seg til om det trengs. Samla sett ser det ut til at tiltaka knytt til koronapandemien har hatt ein negativ innverknad på livskvalitet og psykisk helse. Alle grupper har fått signifikant auke i psykiske plagar i perioden. Likevel, kvinner meir enn menn og høgt utdanna meir enn dei andre utdanningsgruppene. Når det gjeld einsemd, er det særskilt yngre, studentar og åleinebuande som peiker seg ut. Einsemda er også høg i dei gruppene som ikkje er i arbeid, så som arbeidslause, permitterte og uføre.

På den positive sida, ser det ut til at effekten på psykisk helse i stor grad er ein effekt av smittevernrestriksjonar, slik at vi nok kan vente at helsa på mange måtar vil returnere til normalen når samfunnet opnar opp igjen. Dette blir også underbygd av at opplevinga av mening i kvardagen ikkje i særleg grad er endra (Folkehelseinstituttet, 2020). Svare avdekkjer også ein stor grad av framtidsoptimisme hos folk gjennom at fleire ventar at livet i åra som kjem, blir betre.

Det er interessant å sjå korleis trivselen i nærmiljøet har endra seg for ulike grupper. I mange samanhengar ser vi ein gradient frå låg til høg utdanning, der trivsel (på fleire område) ofte aukar med høgare utdanning. Men når vi ser på trivsel før og etter utbrotet av pandemien, ser vi at trivselen for dei lågaste utdanningsgruppene har gått opp, mens trivselen har gått ned i gruppa med høgast utdanning.

Også den fysiske helsa har blitt påverka

Dei fleste befolkningsgruppene melder om ei redusert oppleving av eiga helse, samanlikna med før korona. Gruppa med desidert størst reduksjon i eigenopplevd helse, er i alderen 18-24 år. Menn, og folk i aldersgruppa 45-66 år, ser ut til å ha fått betre helse under korona.

Når det gjeld fysisk aktivitet, ser vi ikkje heilt tydelege utviklingstrekk. Blant dei som er på heimekontor, er over halvparten mindre aktive enn før. Men samstundes har også 17% av dei på heimekontor blitt *meir* aktive enn før. Vi ser at kvinner har endra vaner både i retning av meir og mindre aktivitet samanlikna med før korona, mens menn i større grad melder om same aktivitetsnivå som før.

Ønsker og forventningar til framtida

Over ein tredjedel trur dei vil reise mindre med fly på ferie og fritidsreiser. Vidare reknar tre av fem med å bruke meir digitale hjelpemiddel i jobbsamanheng og ein av tre trur dei vil reise mindre i yrkes medfør. Dette er interessant å merke seg for planlegging av både samfunn og arbeidsplassar. Størstparten av befolkninga støttar dei tiltaka som er sett i verk av myndigheitene.

Metode

Folkehelseinstituttet (FHI) gjennomførte koronaundersøkinga i ulike fylke i landet i perioden 18. november til 4. desember 2020. Dette var ei omfattande spørjeundersøking om folk sine opplevingar av smitteverntiltak, livskvalitet og psykisk helse. Undersøkinga vart gjennomført med same metodikk som tidlegare fylkeshelseundersøkingar (Folkehelseinstituttet, 2021).

I overkant av 58 000 nordmenn frå dei fire fylka Oslo, Agder, Nordland og Vestland blei inviterte til å delta. Fylka blei valt ut med bakgrunn i høgt smittetrykk (Oslo og Vestland) og kort tid sidan siste gjennomførte fylkesvise folkehelseundersøking (Agder og Nordland). Nasjonalt har over 26 000 svara på undersøkinga, noko som gir ein svarprosent på 44. I Vestland var om lag 15 000 innbyggjarar inviterte. Av desse har 6 166 svara på undersøkinga, noko som gir ein svarprosent på om lag 40.

FHI har delt anonymiserte resultat frå undersøkinga med Vestland fylkeskommune. Resultata utgjer deler av den nasjonale undersøkinga og inneheld berre svara frå respondentane i Vestland. I denne rapporten presenterer vi utvalde resultat frå dette materialet. Viktige funn frå den nasjonale undersøkinga har blitt publisert i ein artikkel på FHI sine nettsider (Folkehelseinstituttet, 2020). Det blir referert til nokre av desse funna i denne rapporten.

Nokre av spørsmåla som er nytta i koronaundersøkinga, vart også nytta i Folkehelseundersøkingane i Hordaland (Folkehelseinstituttet, 2018) og Sogn og Fjordane (Folkehelseinstituttet, 2019), og vi har derfor hatt moglegheit til å sjå litt på utviklinga før og etter pandemien. Det er ikkje dei same personane som vart inviterte til dei to undersøkingane, så vi har difor ikkje moglegheit til å følgje utviklinga til enkeltpersonar. Men vi kan undersøke utviklinga på gruppenivå, og nytte statistiske metodar for å teste om utviklinga er tilfeldig, eller ikkje.¹ Dette gir i nokre tilfelle relativt store usikkerheitsintervall, altså at det er vanskeleg å seie sikkert om dei utviklingstrekk vi ser er reelle, eller om dei skuldast målefeil eller tilfeldige variasjonar. Utover justering for klyngeutval er estimata og usikkerheitsintervalla ikkje justerte (vekta) for demografiske forskjellar mellom respondentane i undersøkinga og befolkinga i Vestland (ulik samansetting i kjønn, alder og bustad).

Gjennom 2020 har vi utarbeidd fleire rapportar i Vestland der effektar av korona har blitt presentert og vurdert. Desse blir også nytta i denne rapporten. Til saman forsøker vi å danne oss eit bilete av dei resultat vi finn, og å forstå desse ut frå andre forhold i vestlandssamfunnet.

¹ For å teste for signifikans og berekne usikkerheitsintervall i og mellom grupper i denne rapporten, har vi nytta berekningsverktøyet Zigne (Aardal & Berglund, 2021). Zigne er valt fordi det er eit enkelt statistikkverktøy som er godt eigna til dette føremålet. Enkeltberekningar av usikkerheitsintervall og skilnad mellom ulike grupper er gjort med desse innstillingane: 5 prosentnivå, klyngeutval, tosidig test og vis signifikanstekst.

Resultat

Kven har svara

Av dei 6166 som svara på undersøkinga, oppgav 89% å ha norsk bakgrunn, mens 11% har innvandrarbakgrunn.² 56% av dei som svara var kvinner, 44% menn. I Vestland (per 01.01.2021), var kjønnsfordelinga for 18 år og oppover 51% menn og 49% kvinner. Det er med andre ord ei klår underrapportering frå menn/overrapportering frå kvinner i denne undersøkinga.

Det er færrest respondentar i dei yngste og eldste aldersgruppene. Fordelinga mellom aldersgruppene er som følger (faktisk prosentdel av vestlandsbefolkninga per 01.01.2021 i parentes):

18-24 år: 7% (12%),

25-44 år 34% (34%),

45-66 år 48% (33%) og

67 år og eldre 10% (20%).

Aldersgruppa 25-44 år er difor godt representert i utvalet, men vi har ei underrapportering frå aldersgruppene 18-24 år, og 67år+. Vi har ei «overrapportering» for dei på 45-66 år.

49% av dei som svara er frå Bergen, 20% frå Bergensregionen³ og 32% frå dei andre kommunane i Vestland. Den faktiske fordelinga av befolkninga mellom desse regionane er 46% i Bergen, 20% i Bergensregionen og 34% i resten av Vestland. Det vil seie at svarfordelinga mellom regionane i fylket er godt geografisk fordelt. Inndelinga av regionar i denne samanheng er valt med bakgrunn i variasjon i smittetrykk mellom dei ulike delane av fylket.

² Innvandrarbakgrunn vil her seie at dei som har svara sjølv, eller *minst ein* av foreldra er fødte utanfor Noreg.

Norsk bakgrunn vil her seie at dei som har svara både sjølv er fødd i Noreg, i tillegg til at begge foreldra er fødte i Noreg.

³ Øygarden, Bjørnafjorden, Alver, Askøy, Osterøy og Samnanger.

57% av dei som svara er yrkesaktive på heiltid, 11% på deltid, mens 13% er pensjonistar.

Blant dei som er i arbeid⁴, fordeler sektorane seg slik:

Kva sektor arbeider du i?	Tal	Prosent
Reinhold/renovasjon	58	1 %
Brann/redning/politi	60	1 %
Serveringsbransjen	79	2 %
Transportsektor med kundekontakt	81	2 %
Daglegvarebutikk	102	2 %
Barnehage	215	5 %
Skule	419	9 %
Annan tenesteytande næring med kundekontakt	772	17 %
Helse- og omsorg	966	21 %
Ingen av desse	1 939	42 %

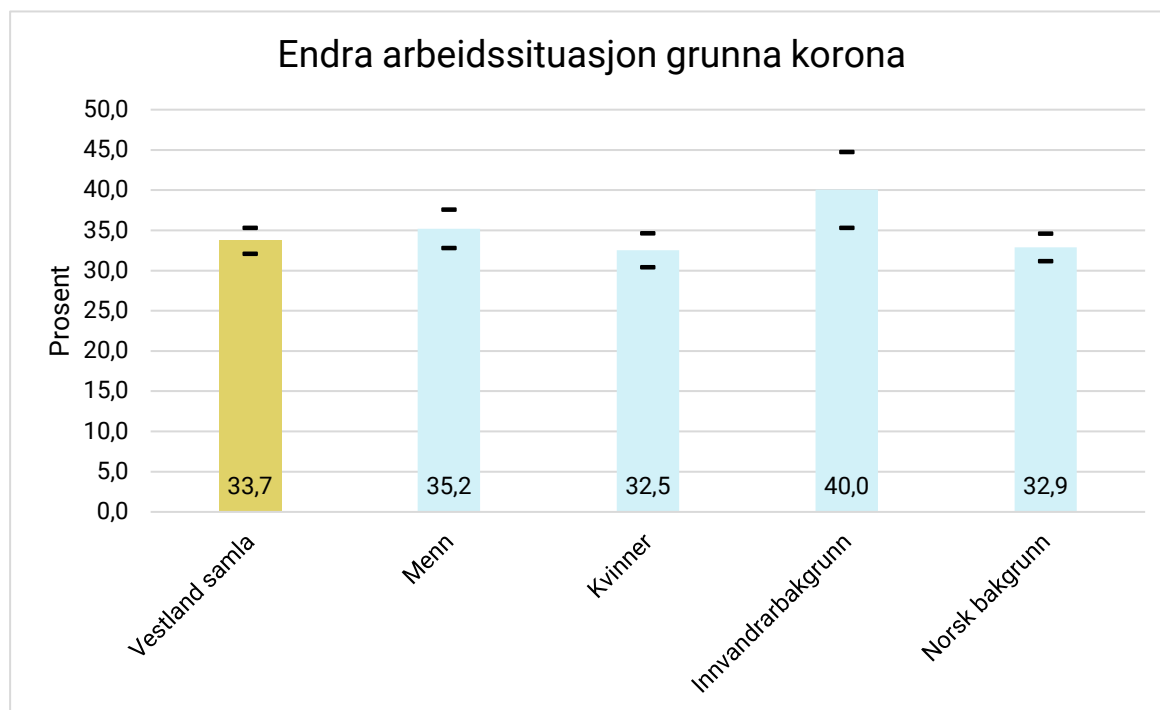
Arbeid og økonomi

Frå heile utvalet oppgav 46% å ha eit yrke eller ei stilling med kritisk eller viktig samfunnsfunksjon under pandemien. 63% hadde ein jobbsituasjon der det er vanskeleg å halde ein meter avstand til andre.

⁴ Dei som svara på spørsmålet om sektortilknytning, er anten permittert, sjukmeldt, yrkesaktiv, eller sjølvstendig næringsdrivande. Dei som svara at dei er arbeidsledig, uføretrygda, mottek arbeidsavklaringspengar eller sosialstønad, er alders- eller førtidspensjonist, skuleelev/ student, vernepliktig/ sivilarbeidar, eller heimearbeidande, har ikkje svara på dette spørsmålet.

Ein av tre har endra arbeidssituasjon

Ein av tre som er i arbeid, har fått endra sin jobbsituasjon som følge av koronapandemien.

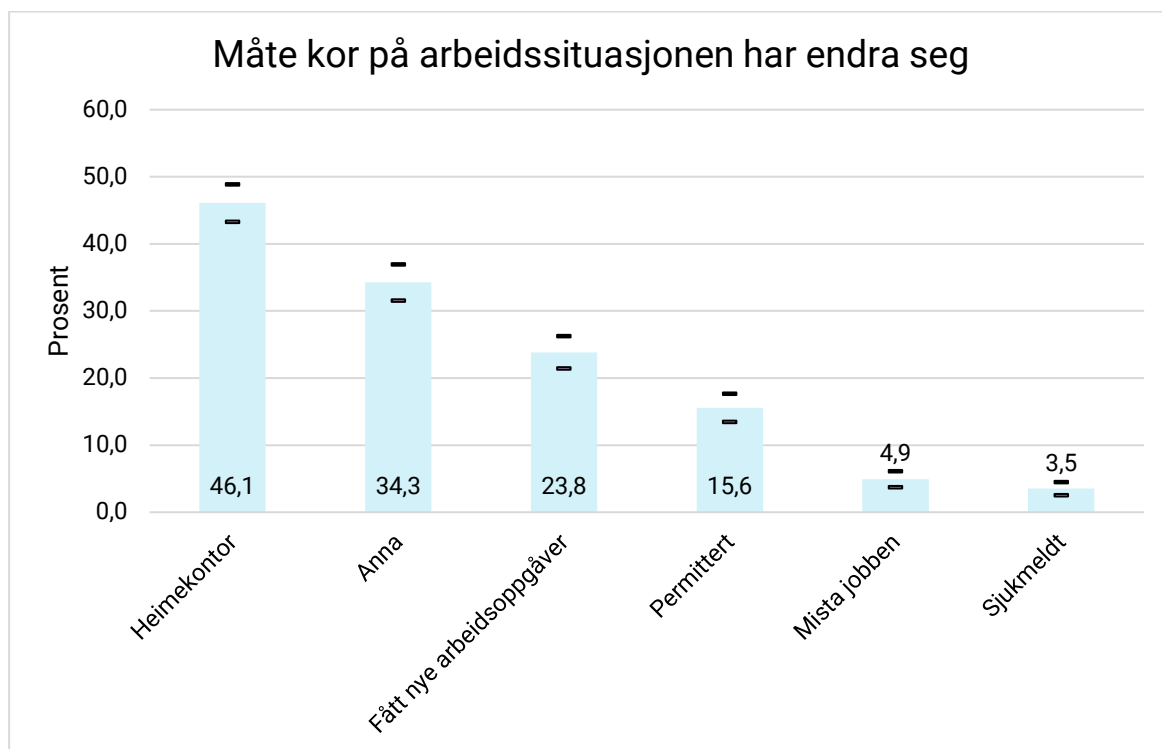


Figur 1 Viser prosentfordeling av ulike grupper som har fått endra arbeidssituasjon grunna korona. Dei svarte strekane på kvar søyle viser usikkerheitsintervallet.

Her er det ingen signifikant skilnad mellom menn og kvinner, men det er ein signifikant skilnad mellom dei som har innvandrarbakgrunn og dei med norsk bakgrunn. Blant dei med innvandrarbakgrunn har 40% fått endra jobbsituasjon, mens tilsvarende tal for dei med norsk bakgrunn, er 33%. Tal frå SSB viser tilsvarende trend nasjonalt, men at Vestland er fylket der denne nedgangen er størst (Vestland fylkeskommune, 2021). Den største nedgangen er blant innvandrarar frå EU-landa i Aust-Europa, deretter Vest-Europa utan Norden. Nedgangen blant innvandrarar frå andre delar av verda er om lag lik som for befolkninga elles.

Mange på heimekontor

Dei som svara at arbeidssituasjonen var endra, kunne vidare krysse av på kva for måte situasjonen er endra på. Den vanlegaste endringa er heimekontor, som 46% har opplevd. 34% svarer «anna», mens 24% har fått nye arbeidsoppgåver. Som nemnt over, er det fleire innvandrarar som har fått endra sin arbeidssituasjon, men når livssituasjonen først har endra seg, ser vi ingen signifikante skilnader mellom de med innvandrarbakgrunn og dei med norsk bakgrunn, i måten ting har endra seg.

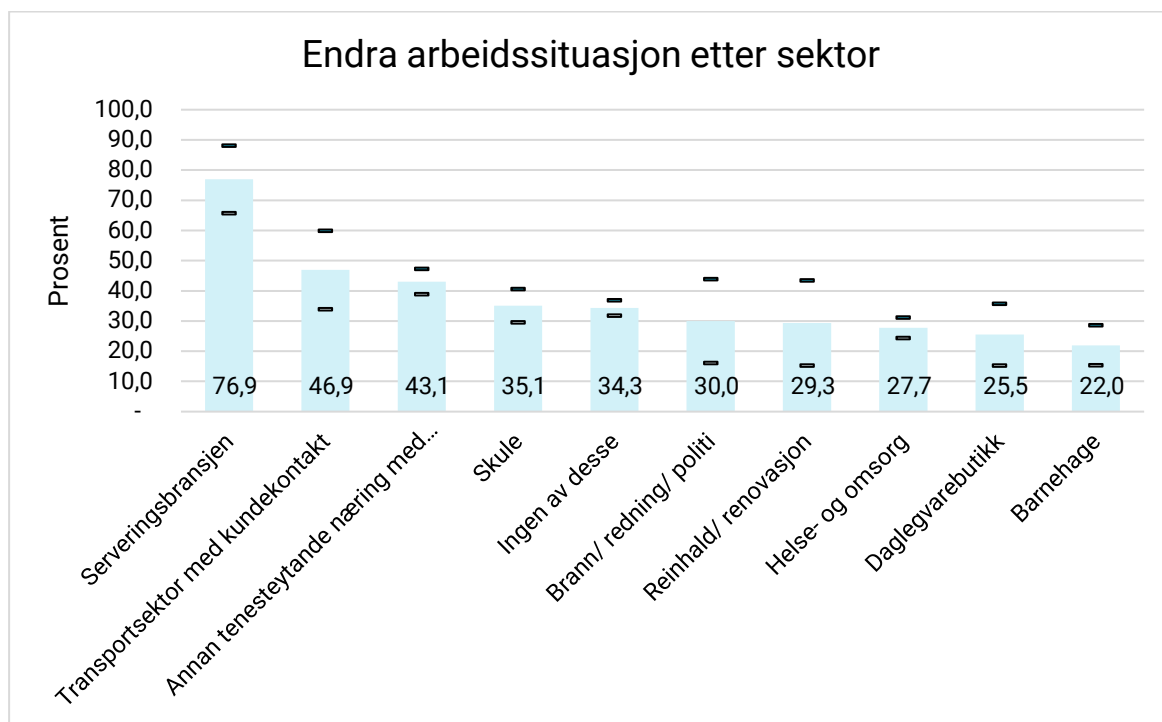


Figur 2 Viser prosentfordeling i måten arbeidssituasjonen har endra seg, hos dei som har opplyst om endra arbeidssituasjon. Dei svarte strekane på kvar søyle representerer usikkerheitsintervallet.

21% svarer at de er blitt permittert, eller har mista jobben som følge av koronapandemien. Desse fekk spørsmål om korleis dei vurderer utsiktene til å komme tilbake til arbeidet etter pandemien. Her er 53% ganske sikre, eller sikre på å komme tilbake. 47% trur ikkje, eller veit ikkje om dei kjem tilbake til det arbeidet dei hadde. Det er ei stor gruppe som lever i usikkerheit rundt sin jobbsituasjon.

Mange i serveringsbransjen har fått endra arbeidssituasjon

Når vi fordeler endringar i arbeidssituasjon etter sektor, er det ikkje overraskande at vi ser store skilnader mellom dei ulike sektorane: 77% av dei som jobbar i serveringsbransjen har fått endra arbeidssituasjonen, mens blant dei som jobbar i transportsektor med kundekontakt er delen 47%. I gruppa «annan tenesteytande nærings- og kundekontakt» opplever 43% at arbeidssituasjonen er endra. I skulen melder 35% at dei har fått endra sin jobbsituasjon under koronapandemien.

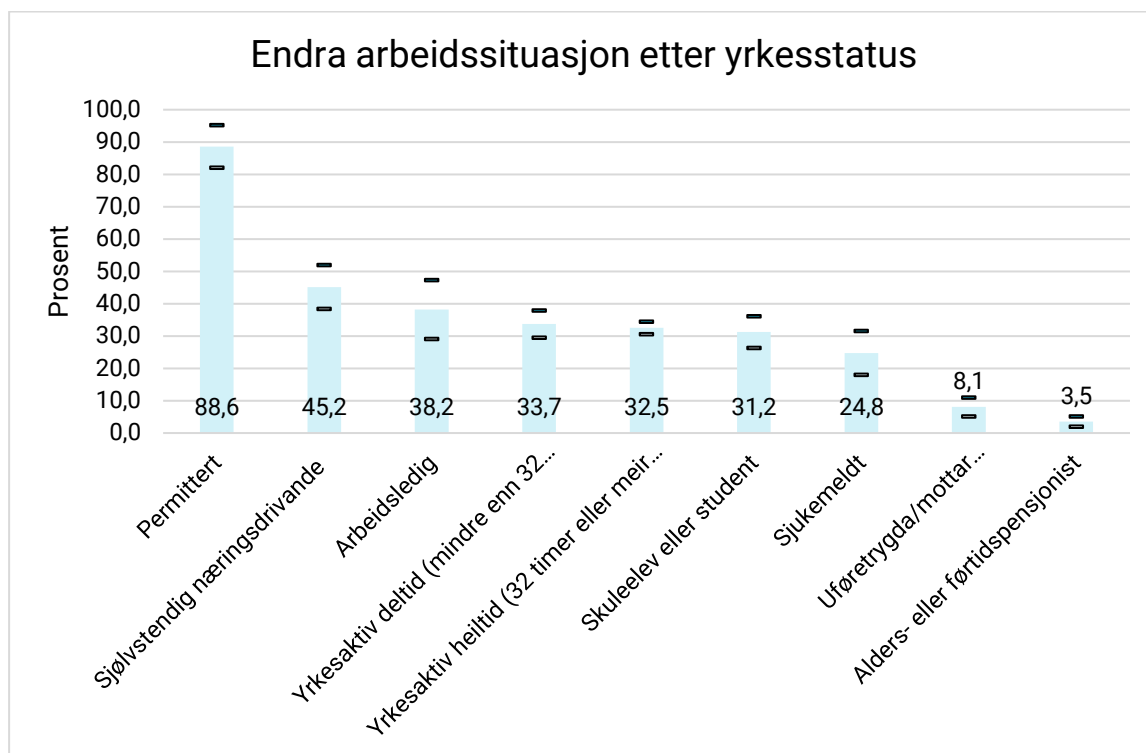


Figur 3 viser prosentfordeling med endra arbeidssituasjon, etter sektor. Dei svarte strekane på kvar søyle representerer usikkerhetsintervallet.

Når det gjeld måten arbeidssituasjonen har endra seg på, har 44 av dei 60 (73%) i serveringsbransjen blitt permitterte og 20% har fått nye arbeidsoppgåver. Av dei 332 personane innan annan tenesteytande næring med kundekontakt har 42% fått heimekontor, 29% er blitt permitterte, 26% har fått nye oppgåver, 38% svara «anna».

Endring i arbeidssituasjon etter yrkesstatus

Når vi fordeler endringar i arbeidssituasjon etter yrkesstatus, ser vi at 89% av dei permitterte har fått endra arbeidssituasjonen etter koronautbrotet. For dei sjølvstendig næringsdrivande er delen 45%, arbeidsledige 38%, yrkesaktiv deltid 34% og yrkesaktiv heiltid 33%.



Figur 4 viser endra arbeidssituasjon fordelt etter yrkesstatus i prosent. Dei svarte strekane på kvar søyle representerer usikkerheitsintervallet.

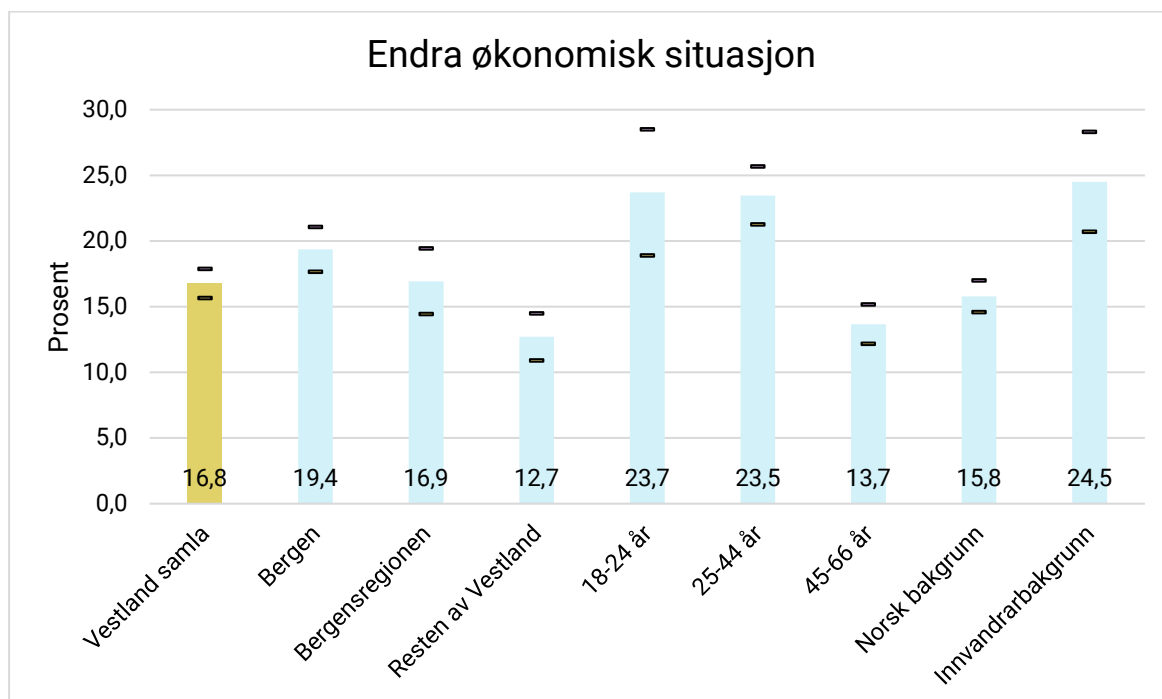
Når det gjeld måten arbeidssituasjonen har endra seg på, er det 104 av dei 109 (95%) permitterte som truleg er det grunna korona. For dei 135 sjølvstendig næringsdrivande er det klårt flest som svarer «andre årsaker» (63%), deretter kjem heimekontor (26%), nye arbeidsoppgåver (20%) og permittering (20%).

Ved utgangen av mars 2021 var 6,7% av arbeidsstyrken i Vestland arbeidssøkjande (Vestland fylkeskommune, 2021). Då var det klårt flest arbeidssøklarar innan reiseliv og transport, følgt av butikk- og salsarbeid, serviceyrker og industri. Ved utgangen av månaden var 55% av dei arbeidssøkjande i fylket langtidsledige.

Regjeringsutvalet «Norge mot 2025» fryktar langtidskonsekvensane av mellom anna den høge arbeidsløysa. Det blir peika på at tidlegare kriser har vist at auka arbeidsløysa på eitt tidspunkt kan føre til lågare sysselsetting på sikt. Mange jobbar som forsvinn no vil aldri komme tilbake. Utvalet tilrår derfor brei innsats for å auke etterspurnaden etter arbeidskraft framover.

Endra økonomisk situasjon

På spørsmål om den økonomiske situasjonen har endra seg, svarar alt i alt 79% (4841 personar) nei på dette. 17% (1030 personar) svarar ja. Dette gjeld i både positiv og negativ retning, men hos dei aller fleste består endringa i reduserte inntekter (79%). 9% har fått auka inntekter. 17% opplever auka utgifter. 10% har fått både reduserte inntekter og auka utgifter.



Figur 5 Figuren viser prosentvis fordeling av dei som har opplevd endra økonomisk situasjon som følge av korona, fordelt på ulike grupper. Strekan på søylene viser konfidensintervallet på kvart resultat.

Det er ein signifikant større prosentdel innvandrarak (25%) som har fått endra sin økonomiske situasjon, sett mot 16% blant dei med norsk bakgrunn. Dette er kanskje ikkje overraskande, med tanke på at det er ein større prosentdel som har fått endra jobbsituasjon i denne gruppa.

Vi finn ingen signifikant skilnad mellom utdanningsnivåa når det gjeld opplevd endra økonomisk situasjon som følge av korona.

Det er flest i dei yngste aldersgruppene som opplever endra økonomisk situasjon: 18-24 år (24%), 25-44 år (23%). Det er signifikant skilnad mellom aldersgruppene 18-44 år og 45-66 år. Aldersgruppa 45-66 år er den gruppa som i minst grad melder om endra økonomisk situasjon (14%). I folkehelseundersøkingane var det klare trendar både i Hordaland og Sogn og Fjordane der økonomien jamt over blir betre med aukande alder (Vestland fylkeskommune, 2020). Vi ser altså at dei gruppene som i utgangspunktet hadde dårlegast økonomi, er dei som i størst grad opplever at økonomien blir endra under pandemien.

Også dei over pensjonsalder har i liten grad svara at deira økonomiske situasjon er endra, men her var det få respondentar, så desse tala er svært usikre. Flest opplever endra økonomisk situasjon i Bergen (19%) mot 17% i Bergensregionen og 13% i dei andre delane av fylket. Skilnaden mellom Bergen og distriktskommunane er signifikant.

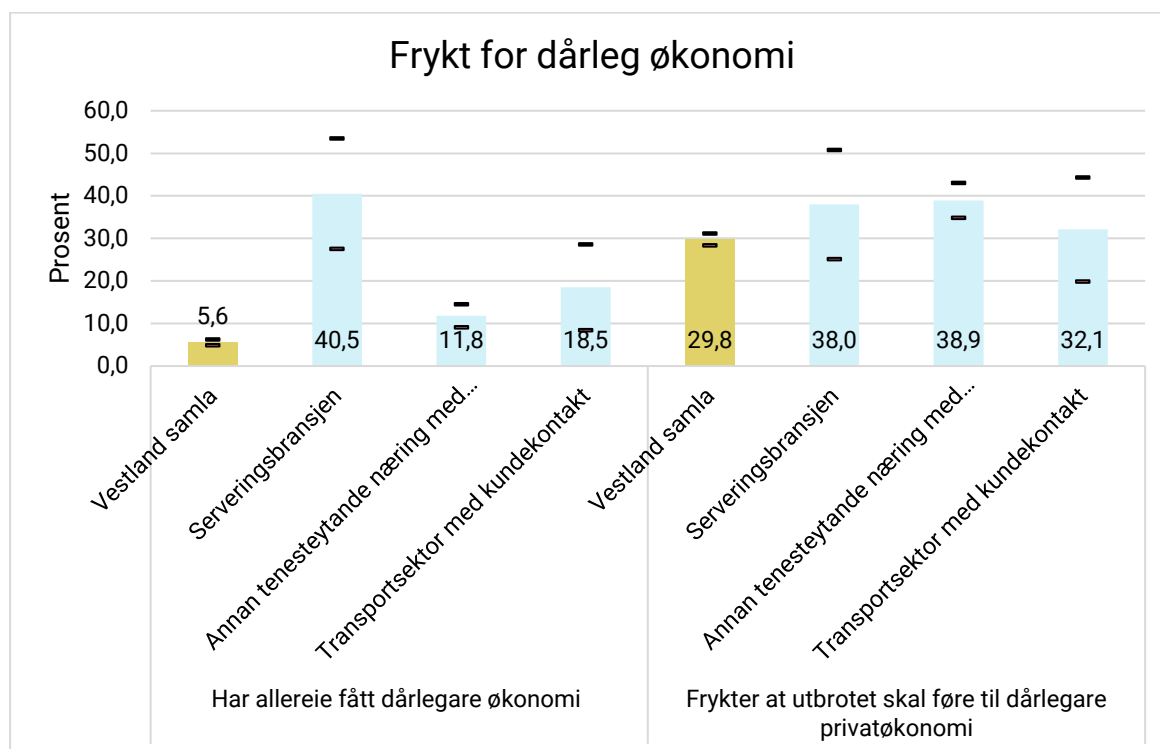
Frykt for dårlegare økonomi

30% av dei spurte fryktar at eigen økonomi vil bli dårlegare som følge av pandemien. Det er signifikant større del med innvandrabakgrunn (39%) som har denne bekymringa, samanlikna med dei med norsk

bakgrunn (28,5%). Det er også signifikant fleire med innvandrarbakgrunn (8,4%) som allereie har fått dårlegare økonomi samanlikna med dei med norsk bakgrunn (5,2%).

Vi ser ingen signifikante geografiske skilnader blant dei som frykter dårleg økonomi, men det er signifikant fleire i Bergen (6,4%) og Bergensområdet (6,1%) som allereie har fått dårleg økonomi samanlikna med dei i resten av fylket (4%).

Ser vi nærmare på fordelinga mellom ulike yrkesgrupper, ser vi store skilnader.



Figur 6 viser prosentfordeling av dei som allereie har fått dårlegare økonomi (dei fire søylane til venstre) og dei som frykter at utbrotet skal føre til dårlegare økonomi (til høgre). Svare er sortert etter kva for bransje dei som svara, tilhøyrer. Strekane på søylene viser konfidensintervallet på kvart resultat

Heile 41% av dei som jobbar i serveringsbransjen har allereie fått dårlegare økonomi, mens 38% frykter å få dårlegare økonomi i framtida. Blant dei som jobbar i transportsektoren med kundekontakt, har 19% allereie fått dårlegare økonomi, mens 32% frykter dårlegare økonomi i framtida. I gruppa «annan tenesteytande næring med kundekontakt» har 12% allereie fått dårlegare økonomi, mens 39% frykter at situasjonen skal bli forverra. Alle bransjane som her er trekte fram, har signifikant høgare prosentdel som har fått dårlegare økonomi, samanlikna med gjennomsnittet for Vestland.

Når det gjeld frykt for dårlegare økonomi i framtida, er det signifikant fleire blant dei som jobbar med annan tenesteytande næring som frykter dette, samanlikna med Vestland. Serverings-bransjen og transportsektoren er representert med små grupper, og har difor store usikkerheitsintervall.

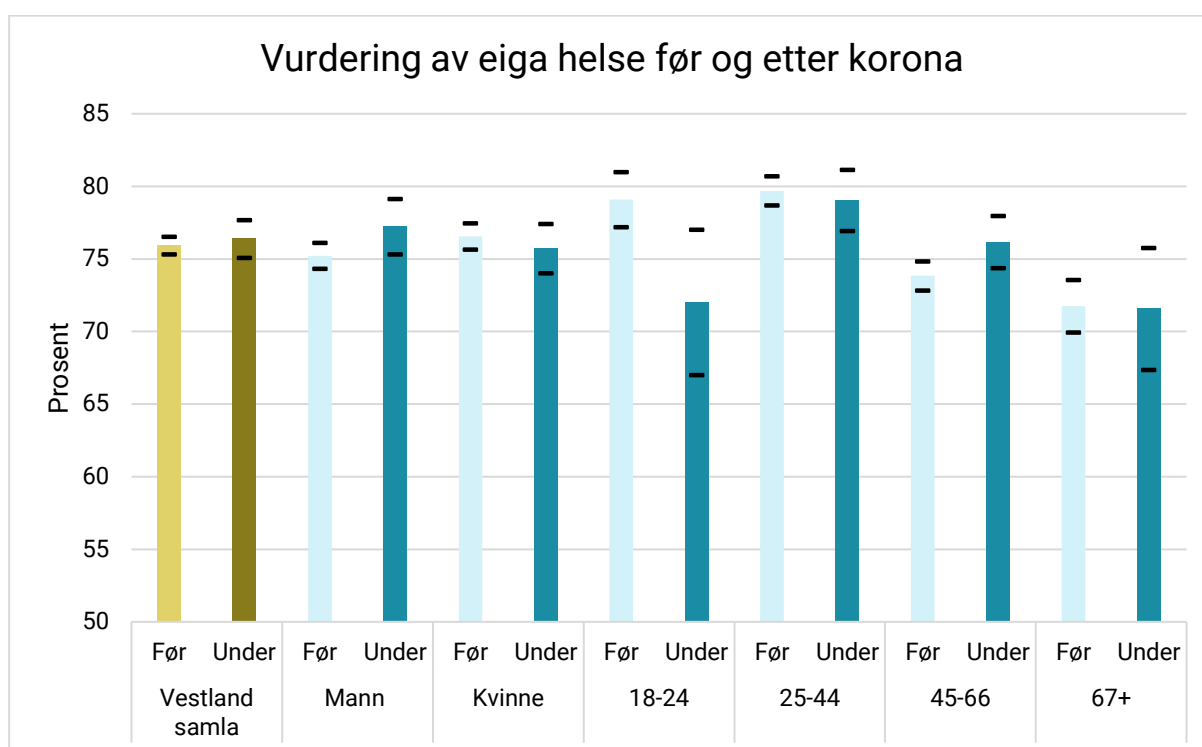
Folkehelseundersøkingane i 2018/2019 viser at det er skilnader i privatøkonomi sortert etter både utdanningsnivå, alder og kjønn (Vestland fylkeskommune, 2020). Det er oftare kvinner enn menn som ikkje kan klare ei større, uventa utgift og det er færre i gruppa med lågast utdanning som kan klare

dette. Med stigande alder, aukar prosentdelen som meiner dei kan klare ei større, uventa utgift. Prosentdelen er lågast i den yngste aldersgruppa (31,5%).

Helse og aktivitet

Generell helse

Spørsmålet om korleis respondentane vurderer eiga helse, er stilt både i folkehelseundersøkingane i 2018/2019 og i koronaundersøkinga. Her har vi samanlikna resultatane i dei to undersøkingane.



Figur 7 I figuren blir svarprosenten for folkehelseundersøkingane 2018/2019 («Før») samanlikna med svarprosenten for koronaundersøkinga («Under») samanlikna. Spørsmålet som er stilt er "Korleis vurderer du alt i alt di eiga helse?". Strekane på kvar søyle viser øvre og nedre usikkerheitsintervall.

Vi ser positive endringar hos menn og for aldersgruppa 45-66 år. For begge gruppene er det om lag 2 prosentpoeng fleire som vurderer helsa si som god under korona i haust, enn det var våren 2018/2019. Hos menn er det 77% som opplever eiga helse som god under korona, mens delen var 75% i 2018/2019. I aldersgruppa 45-66 år går utviklinga frå 74% i 2018/2019 til 76% under korona. Endringane er ikkje signifikante.

Alle dei andre gruppene har hatt ei redusert oppleving av eiga helse. Den største nedgangen er i alderen 18-24 år, der nedgangen har vore på 7 prosentpoeng, frå 79% i 2018/2019 til 72% i haust. Denne endringa er signifikant.

Vi har også sett på utviklinga sortert etter utdanningsnivå. Sjølv om det ikkje er nokon signifikant endring innan kvar av gruppene frå før til under pandemien, er det likevel verdt å trekke fram at det er

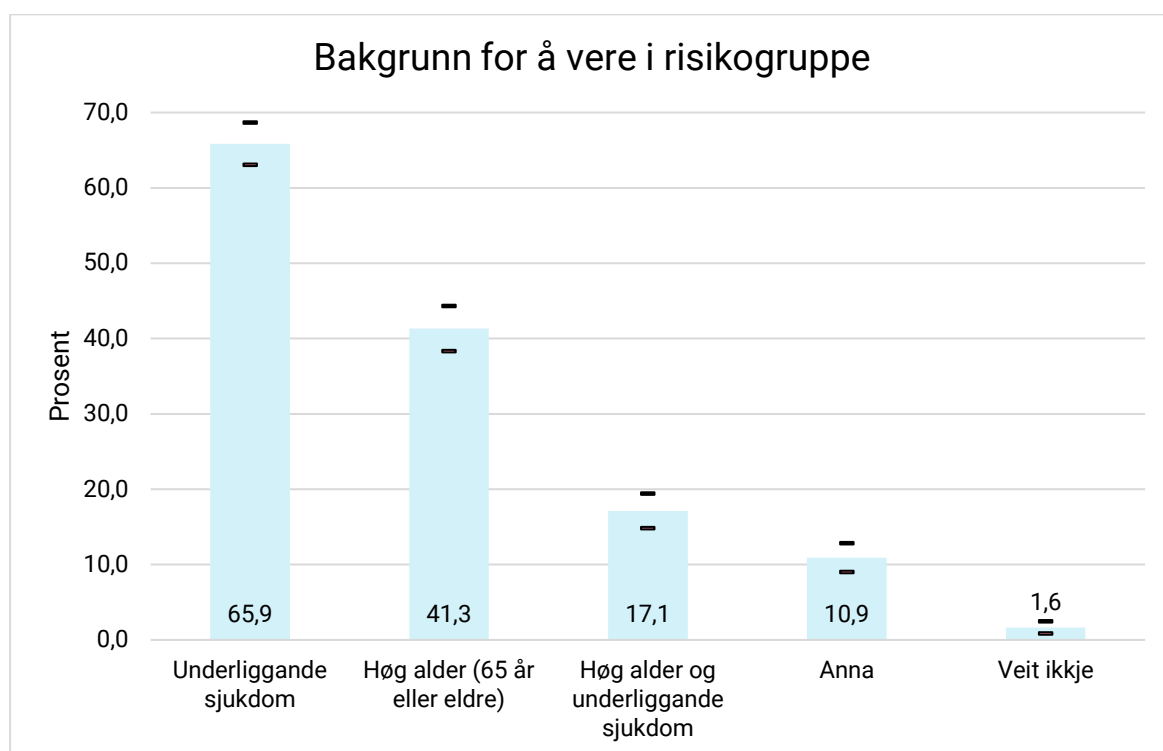
signifikante skilnader i eigenopplevd helse mellom dei ulike gruppene, der vi ser ei trappevis auke i prosentdelen som opplever god helse frå låg, middels til høg utdanning.

Risiko for smitte

25% av dei spurte vurderer at dei sjølv er i ei risikogruppe for å bli alvorleg sjuk viss dei skulle bli smitta av korona. Av desse oppgav 66% underliggande sjukdom som årsak, 41% høg alder. 17% har både høg alder og underliggande sjukdom. Av dei som oppgav underliggande sjukdom som årsak, er 59% i aldersgruppa 45-66 år.

Det vart også spurt om deltakarane vurderer andre dei bur med til å vere i ei risikogruppe. Her svara 25% ja. Også her er dette i hovudsak på grunn av underliggande sjukdom (67%) og høg alder (45%). 21% melder om både høg alder og underliggande sjukdom.

12% av dei spurte vurderer at dei sjølv og andre dei bur med er i ei risikogruppe for å bli alvorleg sjuk. 34% av dei spurte vurderer at dei sjølv og/ eller andre dei bur med er i ei risikogruppe for å bli alvorleg sjuk. Ut frå disse tala bur det ein person tilhøyrande ei risikogruppe i ein av tre husstandar i Vestland.



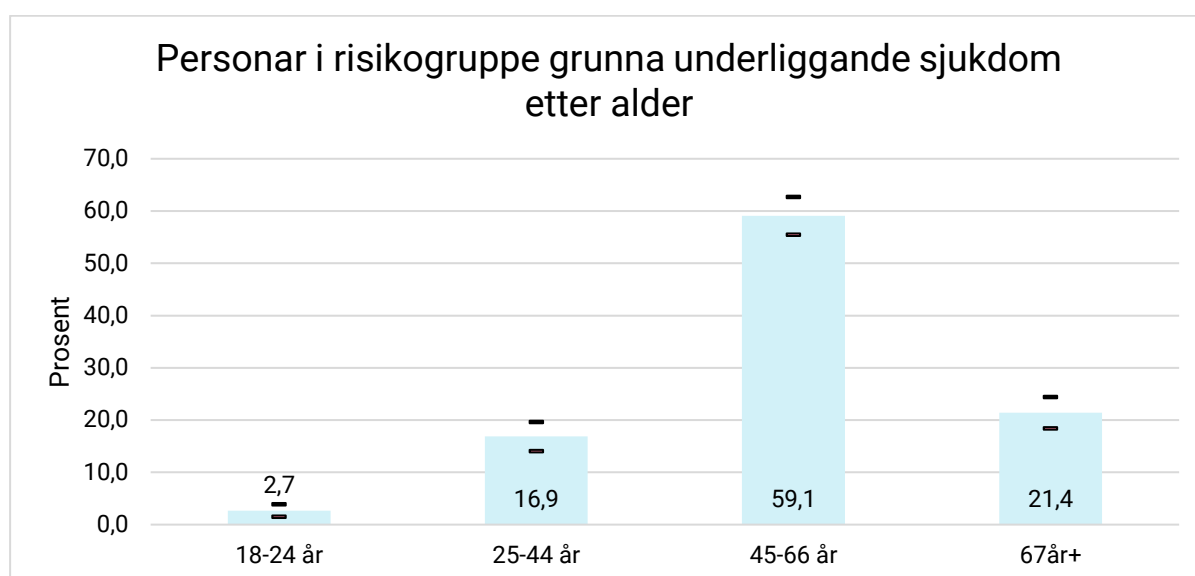
Figur 8 Dei som svara at dei er i risikogruppa for covid-19, blei spurt om kva for årsak. Her var fleire svar mogleg. Figuren viser fordelinga av svaralternativa. Strekane på søylene viser usikkerheitsintervallet på kvart resultat.

Tidleg i 2020 hadde FHI identifisert følgjande befolkningsgrupper til å ha risiko for å bli alvorleg sjuk viss dei blei smitta av covid-19: alle over 65 år, vaksne med underliggande kronisk sjukdom (som

hjarte- karlidingar, diabetes og høgt blodtrykk) og personar med overvekt og fedme⁵ (Vestland fylkeskommune, 2020). I Vestland fann vi at for befolkninga over 67 år, var det nesten 50% som opplever å ha langvarige helseproblem. Slik spørsmålet er formulert, kan «langvarige helseproblem» i denne samanheng gjelde alt frå milde allergiplagar til meir alvorlege lidingar, noko som gir usikkerheit i bruk og fortolking.

Koronaundersøkinga gir eit resultat der 34% av dei i aldersgruppa 67år+ sjølv vurderer underliggende sjukdom som årsak til auka risiko for alvorleg sjukdom,. Dermed kan det tyde på at det er færre av dei eldste i risikograppa (altså med underliggende sjukdom) i Vestland, enn først frykta. Merk likevel at vi har ein stor del eldre i Vestland, og at det er vanskeleg å seie i kva grad koronaundersøkinga er representativ for desse gruppene.

Resultata viser tydeleg at det er ein utdanningsgradient når det kjem til å vere utsett for alvorleg sjukdomsforløp – dei med lågast utdanning er i størst grad disponerte for alvorleg sjukdom, i tillegg til at dei i større grad er i ein posisjon kor dei blir eksponerte for smitte.



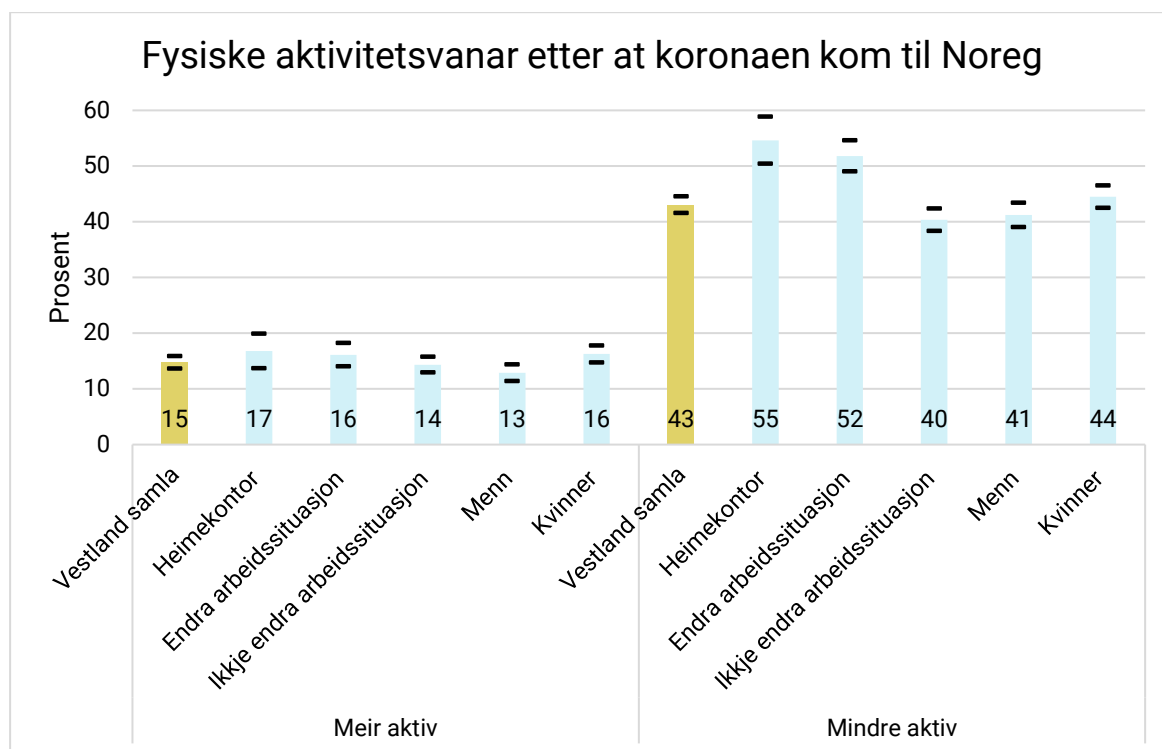
Figur 9 viser prosentfordelinga av personar som opplever at dei er i risikograppa for alvorleg covid-19-sjukdom, sortert etter alder. Strekane på søylene viser usikkerheitsintervallet på kvart resultat.

Eit anna interessant funn frå koronaundersøkinga, er at når vi ser på dei som oppgjev å ha underliggende sjukdom, er den største gruppa (59%) mellom 45-66 år. 17% er i alderen 25-44 år. Dette er ei påminning om at risikoen for alvorleg sjukdom ikkje er isolert til dei eldste i samfunnet. Godt smittevern er framleis viktig, sjølv om dei eldste gruppene no i stor grad er vaksinerte.

⁵ Lista over grupper med auka risiko for alvorleg sjukdom er meir spesifisert no, enn den var for eit år tilbake. FHI deler no inn i grupper med lett/ moderat auka risiko, og grupper med moderat/ høg risiko. Ingen av diagnosane i teksten er ute av lista, men biletet er noko meir variert enn det var i fjor (<https://www.fhi.no/nettpub/coronavirus/fakta/risikogrupper/>, henta 4. mai 2021).

Fysisk aktivitet

Med stengte treningssenter og stor grad av heimekontor, har mange uttrykt uro for aktivitetsnivået og den generelle helsa i befolkninga. Blant dei spurte svarta 43% at dei er vesentleg, eller litt mindre aktive no, enn før koronaen kom til Noreg. 41% har omtrent det same aktivitetsnivået som før, mens 15% er vesentleg, eller litt meir aktive enn før.



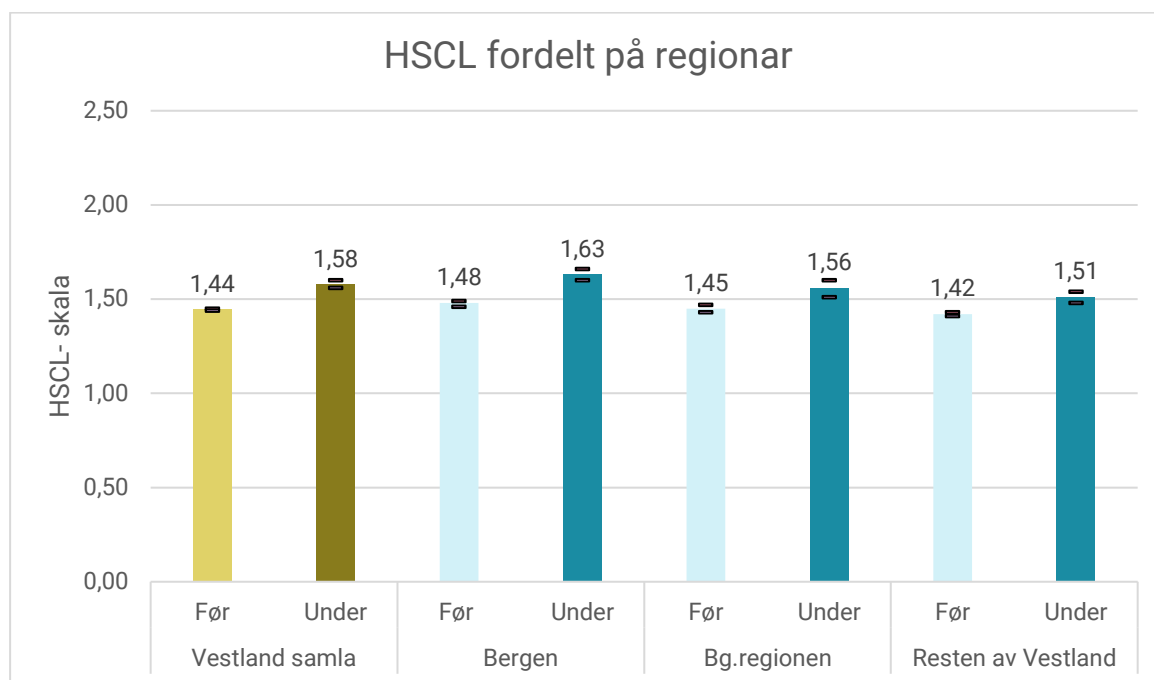
Figur 10 viser aktivitetsvanar etter at korona kom til Noreg. Til venstre i figuren ser vi dei som har blitt meir aktive, sortert etter arbeidssituasjon og kjønn. Til høgre ser vi dei som har blitt mindre aktive, sortert etter arbeidssituasjon og kjønn. Strekane på søylene viser konfidensintervallet på kvart resultat.

Når vi ser på dei som er på heimekontor, er det heile 55% som seier dei er vesentleg, eller litt mindre aktive no, enn før. Denne skilnaden er signifikant, samanlikna med Vestland samla. Men, samstundes, så er det også 17% av dei som er på heimekontor som har blitt vesentleg, eller litt meir aktive enn før. Dette er ein noko større prosentdel enn for Vestland samla. Denne skilnaden er ikkje signifikant. Vi ser at kvinner har endra vaner både i retning av meir og mindre aktivitet samanlikna med før korona, mens menn i større grad melder om same aktivitetsnivå som før. Skilnadene mellom kjønn er signifikante.

Psykiske plagar

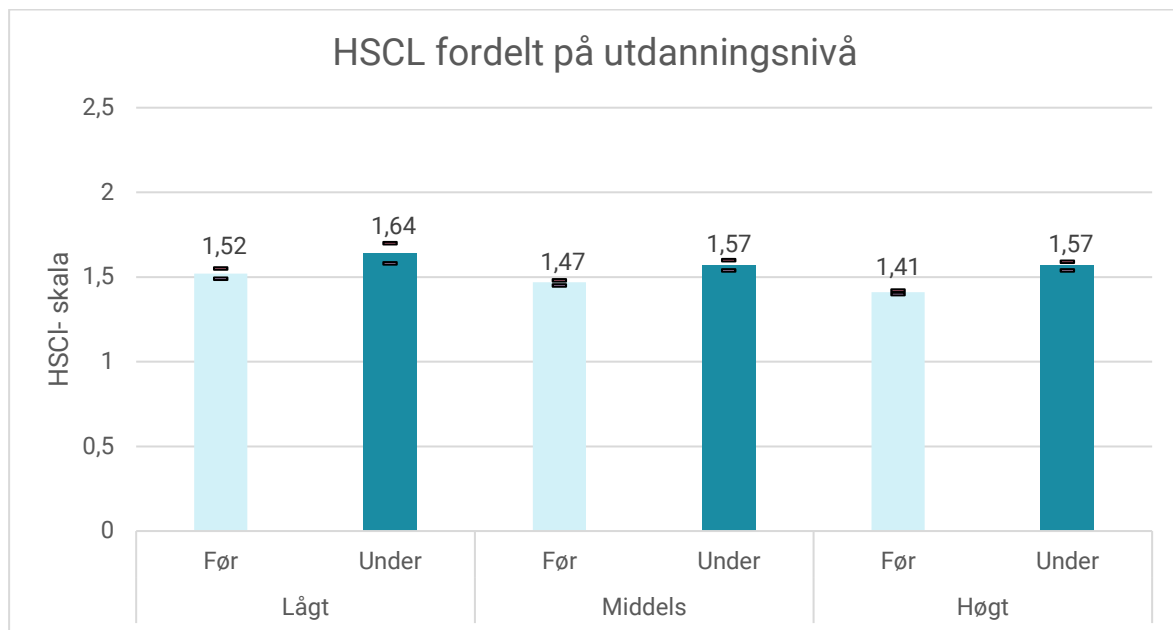
HSCL er ein berekna samleskår frå fem spørsmål som til saman seier noko om den psykiske helsa til dei som har svarta. Jo høgare skår, jo høgare grad av psykiske plagar der ein skår på over 2 er definert som terskel for vesentlege psykiske plagar (angst og depresjonsliknande problem) (Folkehelseinstituttet, 2020). I koronaundersøkinga i Vestland har 16% av dei som svarta ein skår tilsvarende vesentlege psykiske plagar. Tilsvarende tal i totalutvalet for dei fire fylka, er 16,8%

(Folkehelseinstituttet, 2020). Dette er ein stor skilnad frå før koronapandemien. Til samanlikning har denne prosentdelen lagt stabilt mellom 9 og 12% dei siste 20 åra. Prosentdelen er høgare i Bergen og Oslo enn i andre delar av landet, og FHI ser at plagene ser ut til å følge forandringar i smitteverntiltak.



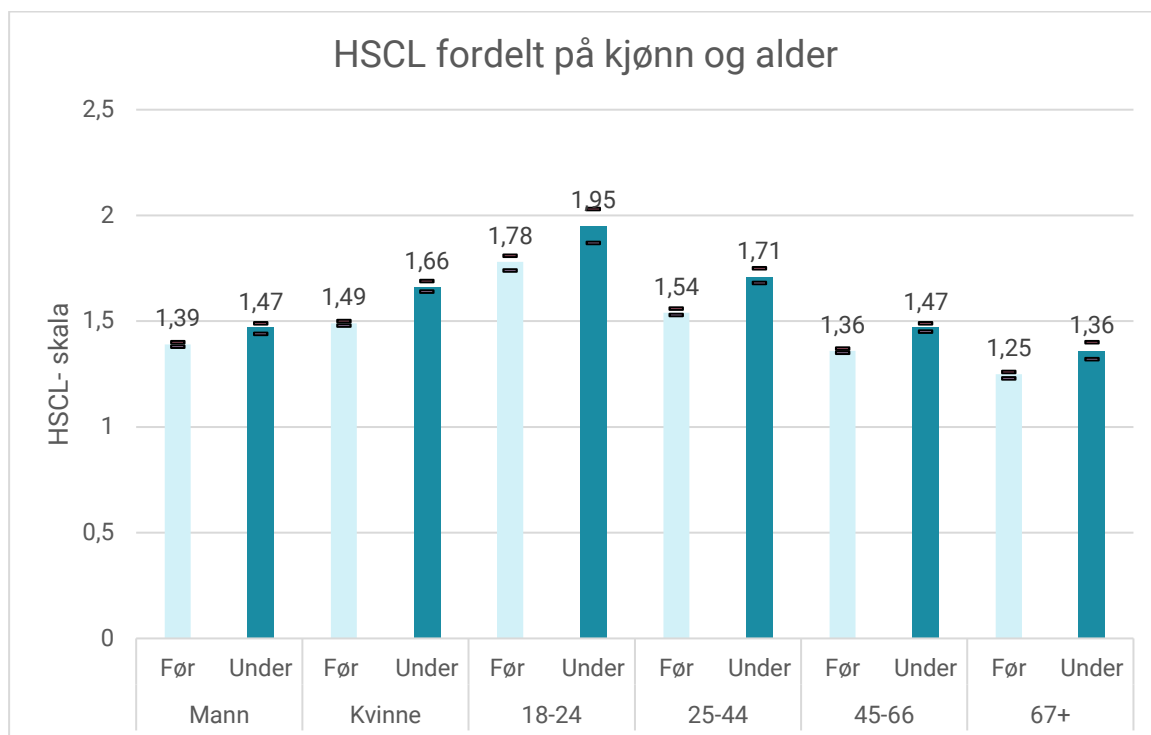
Figur 11 viser utviklinga av gjennomsnittskåren av HSCL, eit mål på psykisk helse. Gjennomsnittskåren for folkehelseundersøkingane 2018/2019 («Før») blir samanlikna med gjennomsnittskåren for koronaundersøkinga («Under»). Figuren er sortert etter ulike geografiske regionar, der dei grønne søylene visar gjennomsnittskåren til Vestland samla. Strekane på kvar søyle viser øvre og nedre usikkerheitsintervall.

Spørsmåla som utgjer HSCL vart også stilt i folkehelseundersøkingane og utviklinga i Vestland frå 2018/2019 til 2020 er klår: om ein fordeler svara på utdanningsnivå, kjønn, alder eller region, så oppgjev alle grupper signifikant dårlegare psykisk helse frå før til under koronapandemien. Dette er det klåraste utviklingstrekket vi ser blant dei spørsmåla der vi har moglegheit til å samanlikne før og no. Vi ser at innbyggjarane i Bergen har fått signifikant dårlegare psykisk helse, samanlikna med resten av fylket. Dette kan henge saman med at Bergen kommune har hatt mest smittetrykk og dei strengaste tiltaka.



Figur 12 viser utviklinga av gjennomsnittskåren av HSCL, som er eit mål på psykisk helse. Gjennomsnittskåren for folkehelseundersøkingane 2018/2019 («Før») blir samanlikna med gjennomsnittskåren for koronaundersøkinga («Under»). Figuren er sortert tre utdanningsnivå: høg, middels og låg. Strekan på kvar søyle viser øvre og nedre usikkerheitsintervall.

Grappa med lågast utdanning har signifikant dårlegare psykisk helse, samanlikna med dei to andre utdanningsgruppene. Dette ser ein både før og under pandemien: forskjellen er signifikant både før og etter. Likevel er det dei med høgaste utdanningsnivå som har hatt den største negative utviklinga i psykisk helse under pandemien på 11%. Til samanlikning hadde dei to andre gruppene ei endring på omkring 7%.



Figur 13 viser utviklinga av gjennomsnittskåren av HSCL, som er eit mål på psykisk helse. Gjennomsnittskåren for folkehelseundersøkingane 2018/2019 («Før») blir samanlikna med gjennomsnittskåren for koronaundersøkinga («Under»). Figuren er sortert etter kjønn og aldersgrupper. Strekane på kvar søyle viser øvre og nedre usikkerheitsintervall.

Eit interessant funn er den relative store forskjellen mellom kjønn. Både menn og kvinner melder om signifikant dårlegare psykisk helse, men der menn hatt ei endring på 5%, har kvinner hatt ei prosentvis endring på heile 12%. Dermed ser ein at kvinner har hatt ei signifikant meir negativ utvikling enn menn.

Alle aldersgruppene rapporterer om signifikant dårlegare psykisk helse. Av dei fire aldersgrupperingane er det dei i gruppa 25-44 år som har hatt den største prosentvise endringa på 11%. Det er også verd å merke seg at 18-24-åringane har fått ein HSCL-skår som kryssar 2 i usikkerheitsintervallet. Dette er terskelen for vesentlege psykiske plagar. Vi kan derfor ikkje utelukke at 18-24-åringar *i snitt* hadde vesentlege psykiske plagar i november/desember 2020.

I det nasjonale utvalet ser FHI at det er større omfang av psykiske plagar hos dei som jobbar på heimekontor. Her er prosentdelen som melder om psykiske plagar 15% og signifikant høgare enn dei som framleis er på arbeidsplassen. Her understrekar FHI at det kan vere ei rekkje faktorar som påverkar kvarandre når det gjeld heimekontor og at dette til no ikkje er nærmare undersøkt. Dersom ein ser på tala for Vestland, viser resultat frå koronaundersøkinga at 11% av dei som sit på heimekontor, opplever psykiske plagar.

Livet med korona

Einsemd

Folkehelseinstituttet (FHI) har sett på spørsmål knytt til einsemd for alle dei fire fylka i heilskap. Det som her blir presentert om einsemd, er henta frå artikkelen «Livskvalitet og psykisk helse under koronaepidemien november-desember 2020» (Folkehelseinstituttet, 2020).

Gjennomsnittsskår for einsemd⁶ i november-desember var 2,9, mens skår på det same spørsmålet før pandemien var 2,2. Dei nye tala for einsemd er med det vesentleg høgare enn det som tidlegare har vore målt. Innbyggjarane i Oslo og Bergen har særskilt høg skår, på høvesvis 3,0 og 2,9 i gjennomsnitt. FHI ser ein tydeleg aldersgradient der dei yngste skårar klart høgare enn dei eldre. Igjen skil Bergen og Oslo seg ut med markert høgare nivå av einsemd i alle aldersgrupper. Til samanlikning såg vi svært liten skilnad både mellom fylka og mellom ulike regionar i fylka i folkehelseundersøkingane i Hordaland og Sogn og Fjordane (Vestland fylkeskommune, 2020). Tendensen til at fleire unge enn eldre skårar høgt på einsemd, såg vi også i 2018/2019.

FHI finn vesentlege skilnader mellom by og land og forklarar:

«Bergen og Oslo har hatt høye smittetall og strenge lokale smitteverntiltak i perioden. De høye ensomhetstallene antas å ha sammenheng både med smitteverntiltakene under datainnsamlingsperioden og muligens også med varigheten av pandemien og tiltakene. Samlet tyder resultatene på at tiltakene påvirker ensomhet og livskvalitet. Derfor er det rimelig å anta at variasjon mellom fylker og byer henger sammen med variasjon i lokale smittevernstiltak.»

Det er også gjennomgåande store skilnader i grad av einsemd når dei samanliknar dei som bur åleine med dei som bur saman med minst ein annan. Smitteverntiltaka ser derfor ut til å råke personar som bur åleine i større grad. I Vestland bur 1 av 5 åleine (Vestland fylkeskommune, 2020).

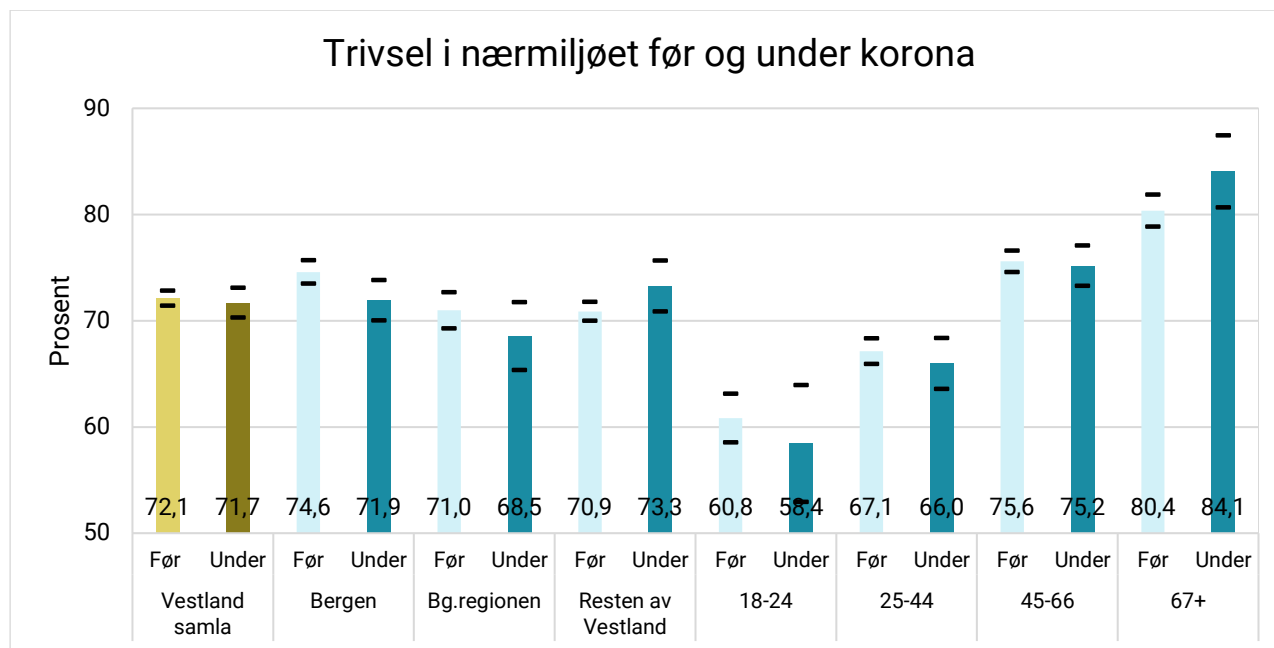
Tala for studentar og skuleelevar er små i datasettet for Vestland, men for FHI har det vore mogleg å sjå på utviklingstrekk i desse gruppene: Gruppene skil seg negativt ut ved at dei før pandemien hadde ein einsemd-skår på 3,1, mens den i koronaundersøkinga er på 3,9. Prosentdelen einsame i denne gruppa er på 33 %. Til samanlikning, var 14% av (heile) befolkninga einsame før pandemien (Folkehelseinstituttet, 2021).

Blant dei som er på heimekontor er prosentdelen einsame signifikant høgare enn blant dei som er fysisk til stades på arbeidsplassen.

⁶ I undersøkinga svara deltakarane på eit spørsmål om einsemd: «Tenk på korleis du har følt deg dei siste 7 dagane. I kva for grad var du einsam? Oppgi svaret på ein skala frå 0-10, der 0 betyr ikkje einsam i det hele tatt og 10 betyr svært einsam. Dei som oppgjev over 5 på denne skalaen, er rekna som einsamme.

Nærmiljø

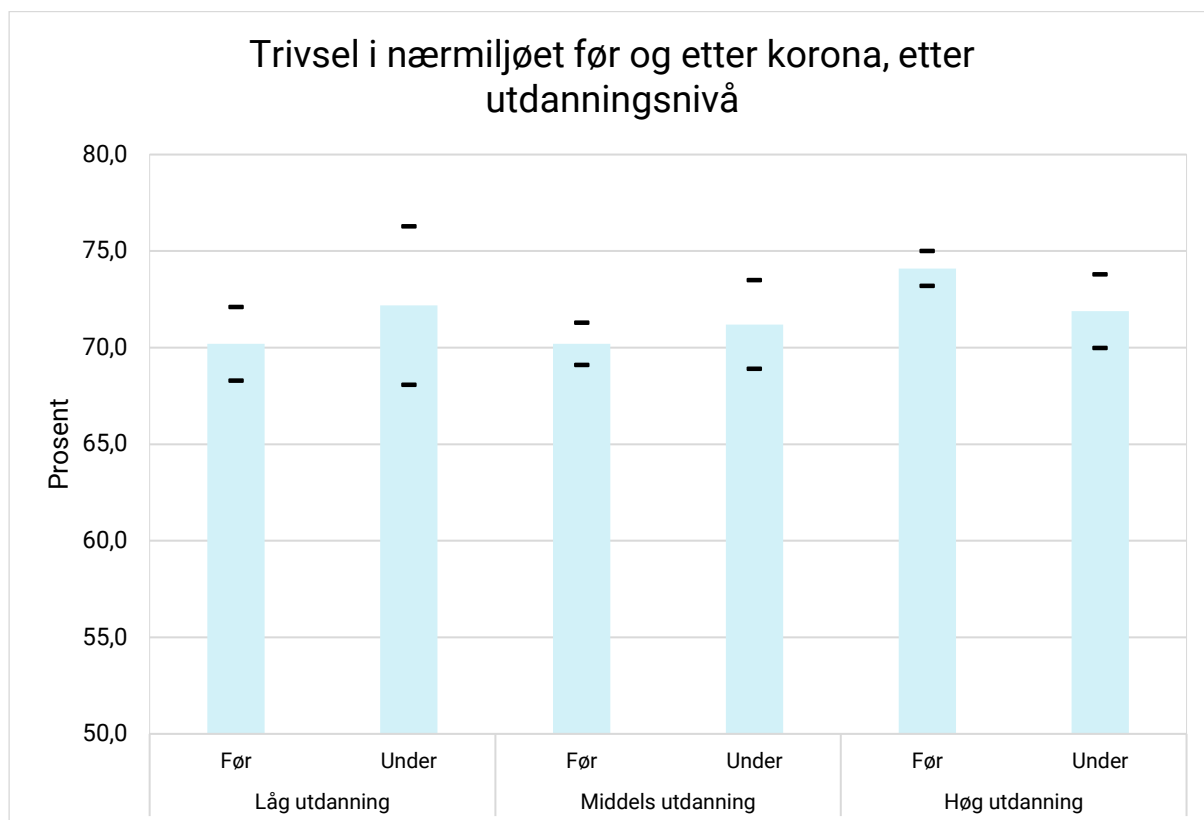
Både folkehelseundersøkingane i 2018/2019 og i koronaundersøkinga stilte spørsmål om i kva grad folk trivst i eige nærmiljø. Desse resultatane har vi samanlikna. Vi ser samla sett at trivselen i eige nærmiljø har gått ned under pandemien her i Vestland.



Figur 14 viser utvikling i trivsel i nærmiljøet gjennom ei samanlikning av Folkehelseundersøkingane 2018/2019 (Før) og Koronaundersøkinga 2020 (Under). Figuren er sortert etter ulike grupper. Her er det mest aktuelt å sjå på samanlikning mellom like grupper, før og under pandemien.

Delt etter region, har trivselen gått ned i Bergen og Bergensregionen, mens den i resten av fylket har gått opp. Trivselen har gått ned i dei regionane som har hatt dei strengaste smitteverntiltaka. Det kan vere med å forklare kvifor trivselen har gått ned i desse områda. Det forklarar ikkje kvifor trivselen har gått opp i resten av fylket, men mindre reising og pendling kan ha hatt ein positiv innverknad. Den auka digitaliseringa av tilbod både i arbeids- og kultursamanheng kan også vere ei forklaring ved at det faktisk har blitt enklare å delta i samfunnet, sjølv om ein bur langt frå byen. I alle gruppene er usikkerheitsintervalla overlappende, så vi veit ikkje om desse utviklingstrekkane er statistisk sikre.

Sortert etter alder, ser vi at trivselen har gått ned under pandemien for alle aldersgrupper, med unntak av i den eldste aldersgruppa (67+). Der er det høgare del som trivst under (84%), enn før utbrotet (80%). Desse utviklingstrekkane er heller ikkje signifikante, så vi kan ikkje seie med sikkerheit om dette er reelle, eller tilfeldige endringar. Dei eldste aldersgruppene er også dei som i størst grad treivst best før korona (Vestland fylkeskommune, 2020).

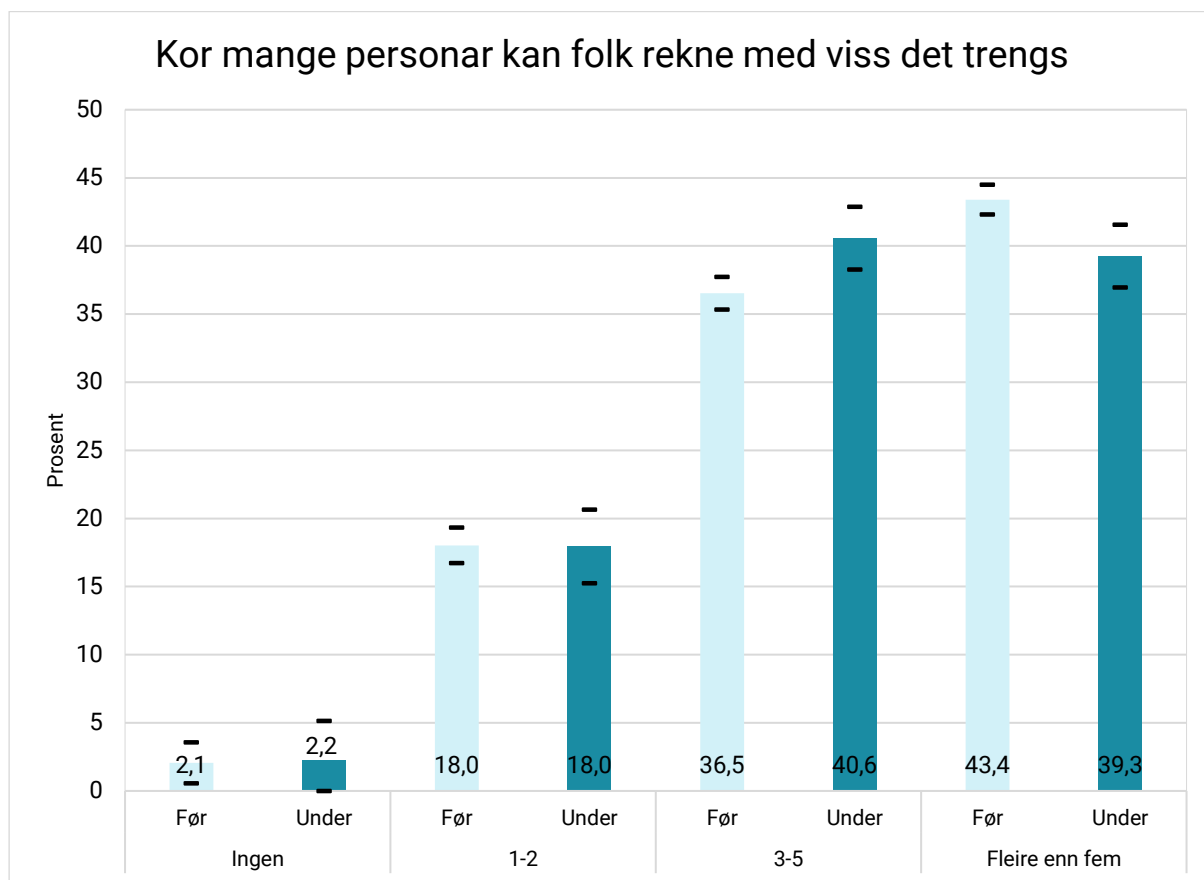


Figur 15 viser trivsel i nærmiljøet sortert etter utdanningsnivå. Folkehelseundersøkingane 2018/2019 (Før) og Koronaundersøkinga 2020 (Under). Dei svarte strekane på kvar søyle viser usikkerheitsintervalla.

Sjølv om usikkerheitsintervalla til dels er store, er det likevel interessant å sjå på trivsel i nærmiljøet sortert etter utdanningsnivå. I mange samanhengar ser vi ein gradient frå låg til høg utdanning, der trivsel (på fleire område) ofte aukar med høgare utdanningsnivå. Men når vi ser på trivsel før og etter utbrotet av pandemien, ser vi at trivselen for dei lågaste utdanningsgruppene har gått opp, mens trivselen har gått ned i gruppa med høgast utdanning, frå 74% før pandemien til 72% under.

Forhold til andre

Spørsmålet «Kor mange personar står deg så nær at du kan rekne med dei dersom du har store personlege problem?» blei stilt både i folkehelseundersøkingane og i koronaundersøkinga. I figuren under er det vist dei som svara «ingen», «1-2 personar», «3-5» og «fleire enn fem», både før og under pandemien.



Figur 16 viser prosentfordeling på spørsmålet "Kor mange personar står deg så nær at du kan rekne med dei dersom du har store personlege problem?". Svara er vist «Før» (Folkehelseundersøkingane 2018/2019) og «Under» (Koronaundersøkinga 2020). Merk at i Koronaundersøkinga var formuleringa «Rekne også med nærmaste familie» del av spørsmålsstillinga. Dette var ikkje med i Folkehelseundersøkingane. Dei svarte strekane på kvar søyle viser usikkerheitsintervalla.

Frå før til under pandemien har det vore lita endring i prosentdelen som seier dei ikkje har nokon, eller 1-2 personar som står dei nær. Vi ser ein signifikant auke i prosentdelen som oppgjev å ha 3-5 personar dei kan rekne med. Det er også signifikant nedgang i prosentdelen som har fem personar eller fleire. Merk at presiseringa «Regn også med nærmaste familie» var med i koronaundersøkinga, men ikkje i folkehelseundersøkinga. Om dette kan ha vore utslagsgivande for endring i svaremåte, er vanskeleg å seie. Ei anna forklaring kan vere at folk tenker annleis no, enn før, om kven som faktisk er dei nærmaste til å hjelpe når det trengs.

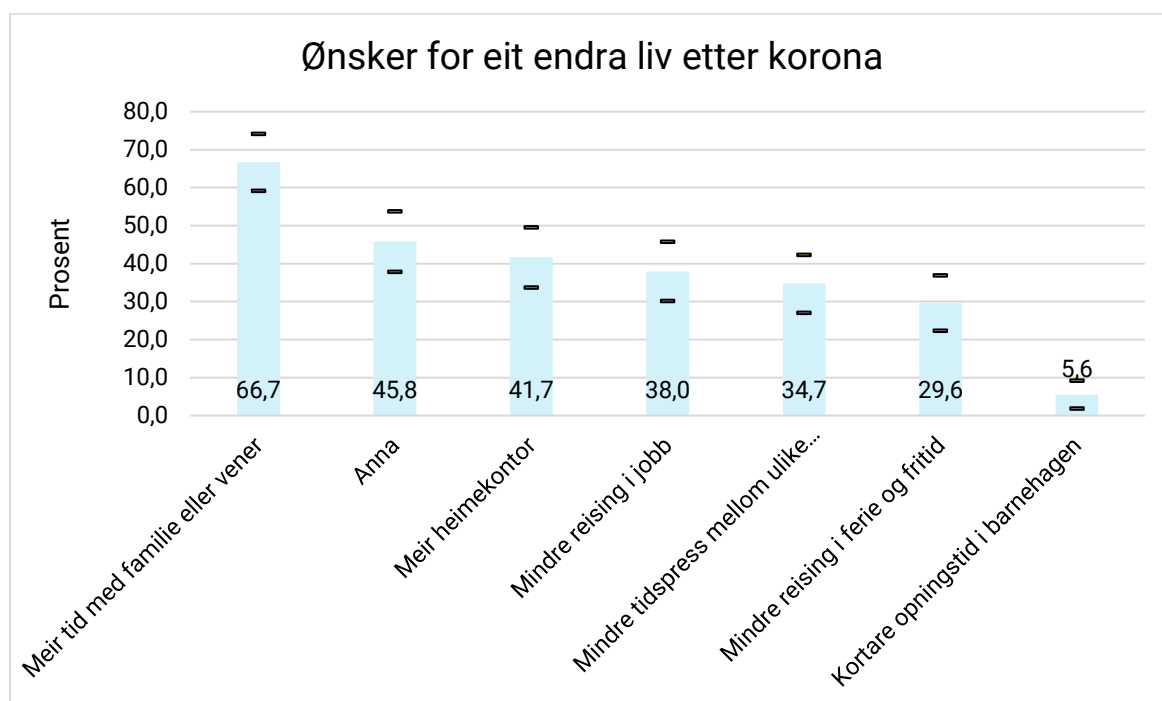
Kvinner svarar i større grad enn menn at dei har nokon å rekne med viss det trengs. For kvinner er prosentdelen som svarar tre eller fleire 83%, mens tilsvarande for menn er 76%. Prosentdelen menn som svarar dei ikkje har nokon dei kan rekne med viss dei har store personlege problem er dobbelt så stor for menn (3%), som for kvinner (1,5%). Her er tala små, så usikkerheita er stor.

Tillit

Det blir også spurt om tillit i begge undersøkingane. Her har FHI sett nærmare på dei nasjonale tala og observerer ein vesentleg nedgang i mellommenneskeleg tillit (Folkehelseinstituttet, 2020). Nedgangen er på 0,2 poeng på ein skala frå 0-10 og er signifikant. Endringa gjeld begge kjønn og alle aldersgrupper. Det ser ut til at folk er meir forsiktige overfor kvarandre no, enn før pandemien.

Ønsker og forventningar for framtida

På spørsmål om folk ønsker å få tilbake tilværet slik det var før pandemien, svarar 63% «ja, heilt klart», mens 30% ønsker delvis å få livet tilbake slik det var. Dette er likt med dei nasjonale tala som høvesvis ligg på 62 og 31% (Folkehelseinstituttet, 2020).



Figur 17 viser kva dei som ikkje vil tilbake til livet slik det var før pandemien, ønsker seg av endring. Dei svarte strekane på kvar søyle viser usikkerheitsintervalla.

I underkant av 4% vil ikkje at livet skal gå tilbake slik det var. Denne siste gruppa fekk oppfølgingsspørsmålet «På kva for måte ønsker du det annleis etter koronapandemien?». Her var dei viktigaste forklaringane ønske om meir tid med familie eller vener (67%), ønske om meir heimekontor (42%) og mindre reising i jobbsamanheng (38%). 35% ønsker mindre tidspress mellom ulike fritidsaktivitetar. 30% ønsker også mindre reise i fritid og ferie. Her var fleire svar moglege. Gruppa i Vestland som gav svar på kva for måte dei ønsker seg livet annleis etter korona er lita (216 personar). Dette spørsmål gjekk berre til dei som svarta «nei» til at dei ønsker at livet etter koronapandemien skal vende tilbake til slik det var før. Det ville også vore interessant å sjå korleis dei som delvis ønsker seg eit annleis liv etter korona, hadde svarta på dette spørsmålet.

FHI (Folkehelseinstituttet, 2020) melder at det er mange som har endra haldning og forventningar til framtida. Til dømes trur 37% at dei vil reise mindre med fly på ferie og fritidsreiser, mens 10 % trur dei

vil reise meir. 60% ventar å bruke meir digitale hjelpemiddel i jobbsamanheng etter pandemien og 35 % trur dei vil reise mindre i yrkes medfør. Prosentfordelinga i tala for Vestland er lik dei samla tala frå den nasjonale undersøkinga.

Nøgd med livet

I sin artikkel samanliknar FHI i kva grad folk er nøgde med livet før og under korona. Spørsmålet det tatt utgangspunkt i, er: «Alt i alt, hvor fornøyd er du med livet ditt for tiden? Oppgi svaret på en skala på 0-10 hvor 0 betyr ikke fornøyd i det hele tatt og 10 betyr svært fornøyd.» Samla sett er folk mindre nøgde med livet under korona, enn det dei har vore tidlegare.

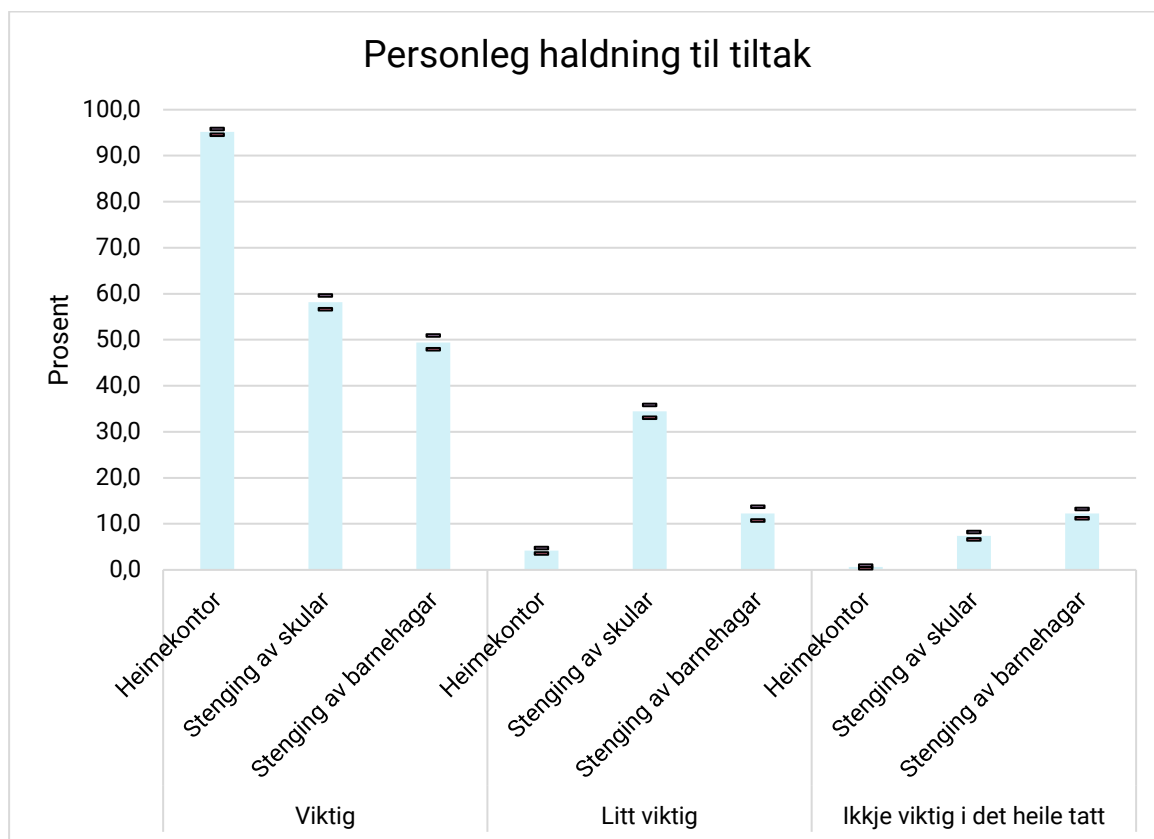
Dei ser berre små geografiske skilnader, men prosentdelen som oppgjev å vere lite nøgd (skårer 0-5) har gått signifikant opp frå 16% i 2019, til 24 % under korona. Utviklinga er også signifikant for begge kjønn og i alle aldersgrupper, med unnatak av menn i alderen 20-24. Men i denne gruppa er det få respondentar. FHI meiner det er lite som tyder på at endringa kan forklarast med årsaker som ikkje er relatert til korona.

Når deltakarane blir bedne om å hugse tilbake til juni og korleis dei hadde det då, er gjennomsnittskåren betre (7,5). Folk forventar også i snitt å vere meir nøgde om fem år (skår 8), enn det dei er no. FHI tolkar dette som at folk alt i alt er optimistiske med tanke på framtida, og at graden av misnøye er situasjonsbestemt. Skilnaden mellom kor nøgde folk er i dag og kva dei ventar å vere om fem år, er størst blant dei unge.

Tiltak og myndighetene sin innsats

Vurdering av tiltak

I undersøkinga vart folk spurde om deira personlege haldningar til ulike smitteverntiltak som har blitt nytta. Det var fire svarmoglegheiter: Svært viktig, ganske viktig, litt viktig og ikkje viktig i det heile tatt. Her er svara sortert i tre kategoriar, der svært viktig og ganske viktig er slått saman til "viktig".

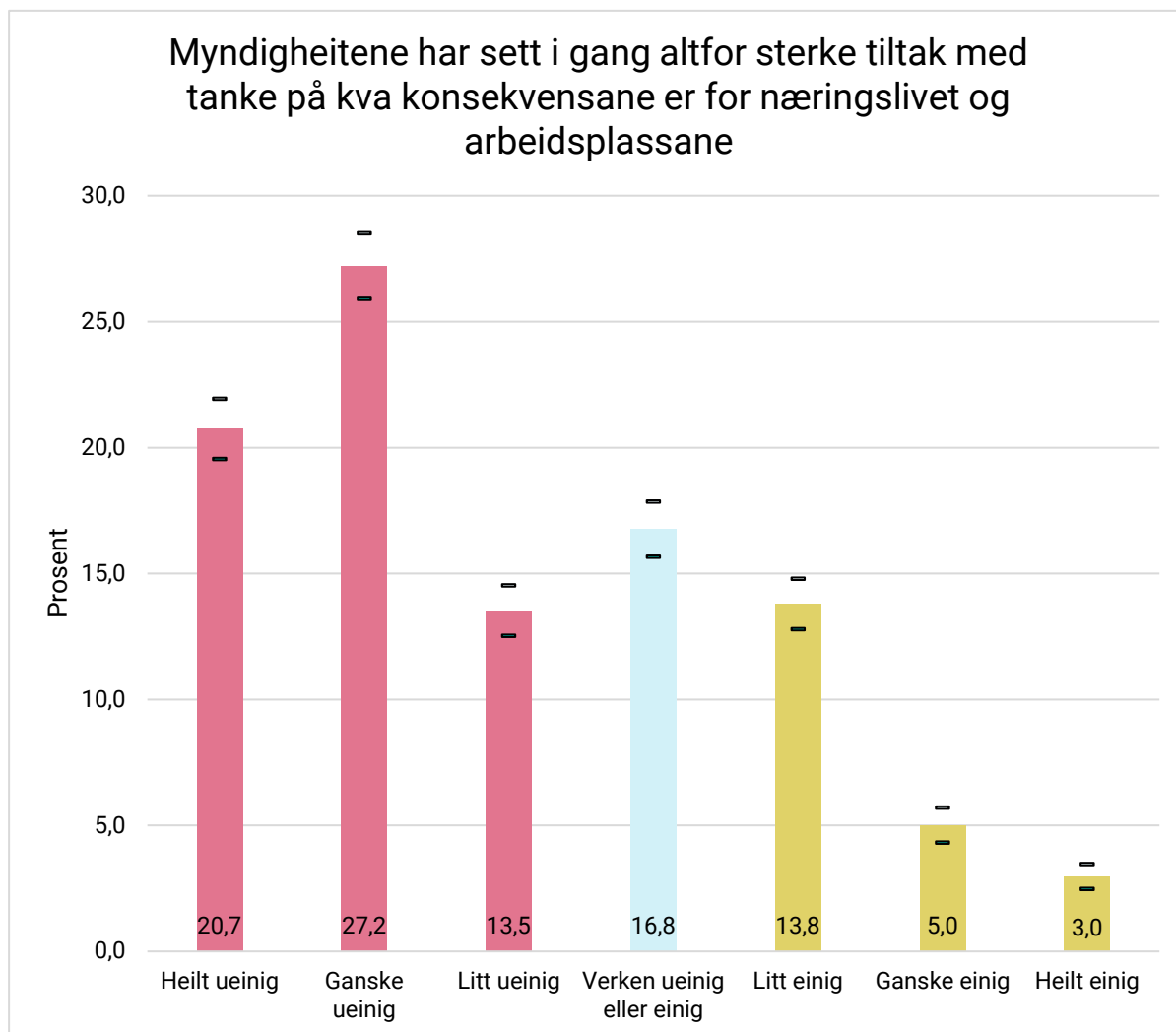


Figur 18 viser folk sine personlege haldningar til myndigheitene sine tiltak, sortert etter i kva grad tiltaket opplevast som viktig, eller ikkje. Øvre og nedre usikkerheitsintervall er vist gjennom svarte strekar på kvar søyle.

Folk viser stor tilslutning til heimekontor, heile 95% synast dette var eit viktig tiltak. 58% synast stenging av skular var eit viktig tiltak, mens stenginga av barnehagar var det berre 49% som synast var viktig. Vi fant ingen signifikante forskjellar på svara mellom dei som har og dei som ikkje har barn under 18 år.

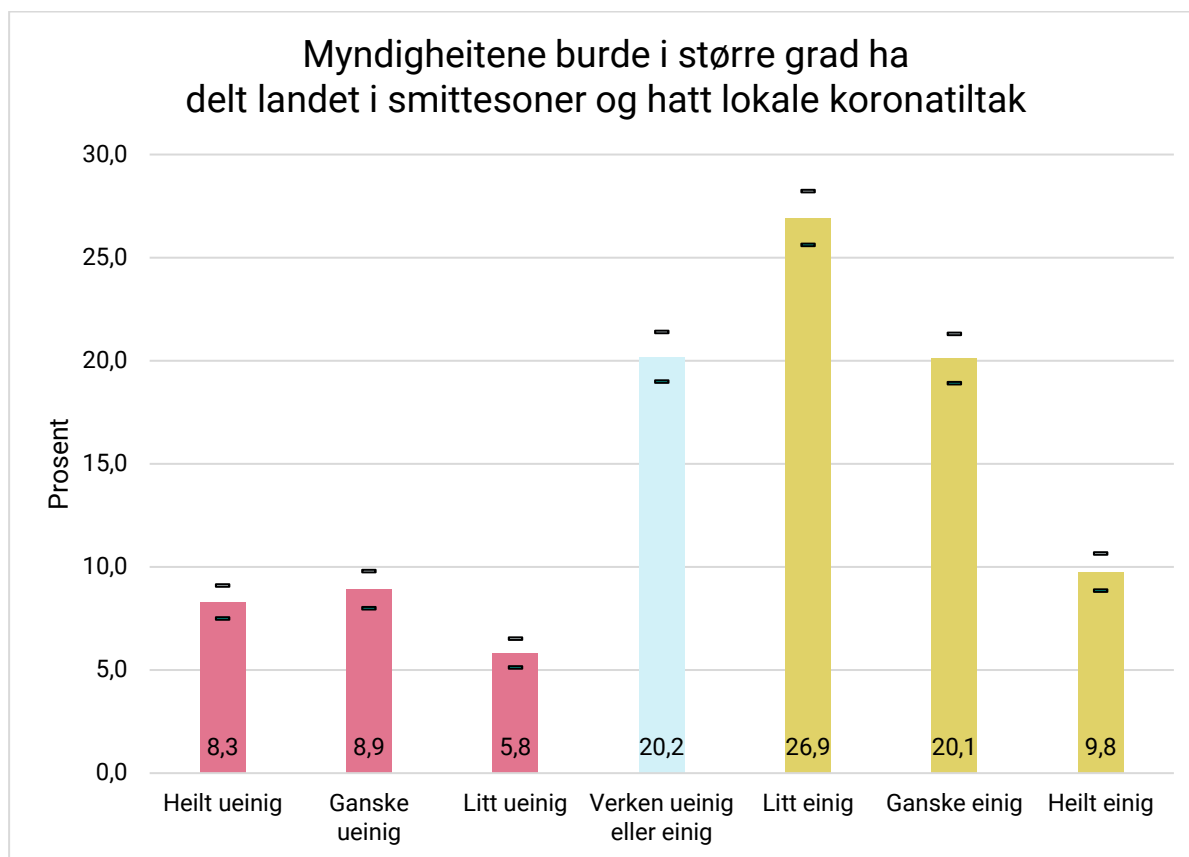
Myndigheitene sin innsats

Resultata viser at folk generelt synest at myndigheitene har handtert pandemien godt. På ein skala frå 0 til 10, der 10 er godt og 0 er dårleg, ligg det samla gjennomsnittet på 8,6.



Figur 19 viser svarfordelinga på påstanden om at myndigheitene har sett i gang altfor sterke tiltak med omsyn til næringslivet og arbeidsplassar. Den viser prosentvis fordeling av skalaen på sju trinn frå «heilt ueinig» til «heilt einig». Usikkerheitsintervalla er markert med svarte linjer på kvar søyle.

Fleirtalet (om lag 60%) synest ikkje at myndigheitene har sett i gang for sterke tiltak når dei blir bedne om å tenke på kva konsekvensane er for næringslivet og arbeidsplassane.

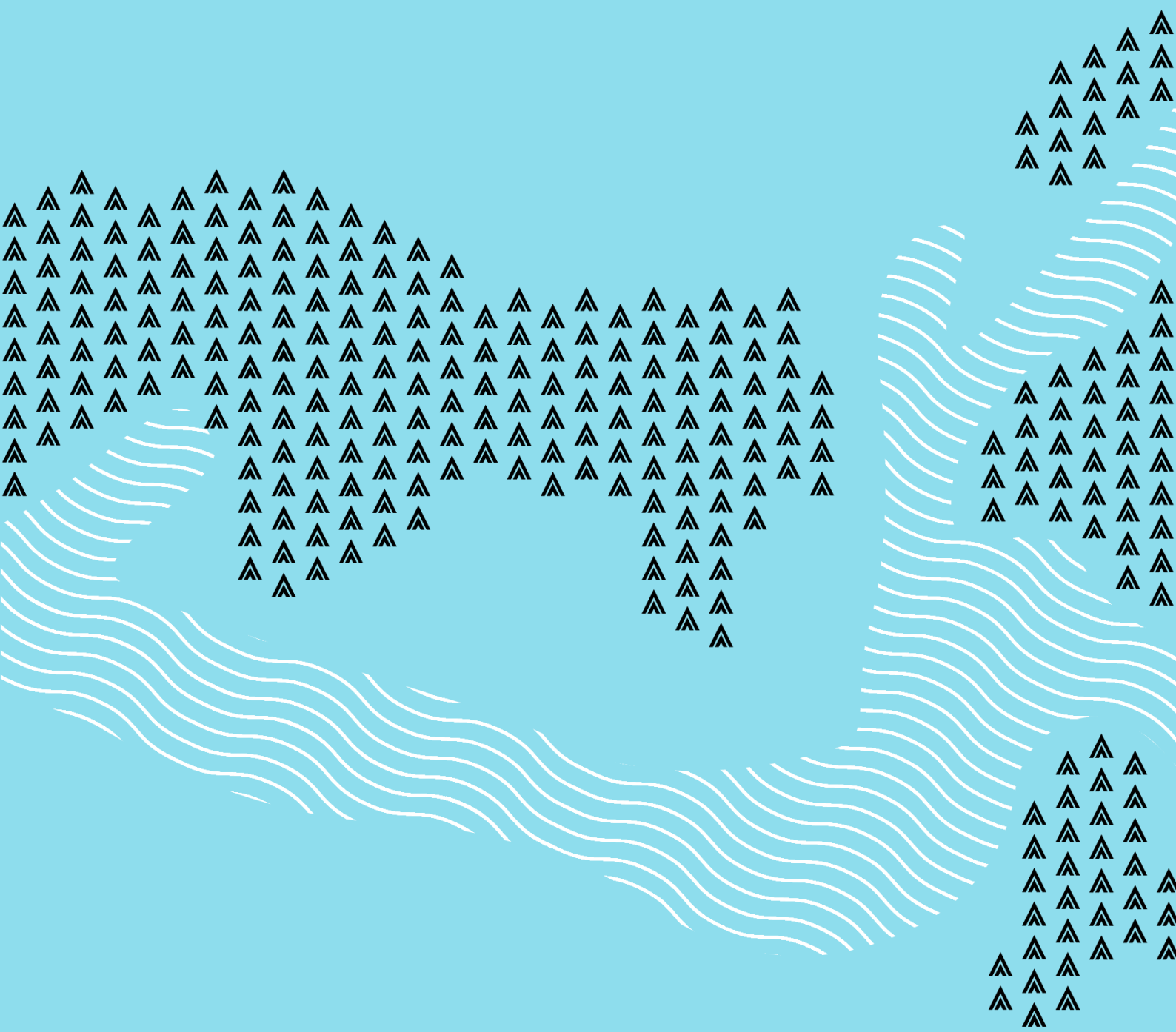


Figur 20 viser svarfordelinga på påstanden om at myndighetene i større grad burde ha delt landet i smittesoner og hatt lokale koronatiltak. Den viser prosentvis fordeling av skalaen på sju trinn frå «heilt ueinig» til «heilt einig». Usikkerheitsintervalla er markert med svarte linjer på kvar søyle.

Fleirtalet (57%) synest at myndighetene i større grad burde ha delt landet i smittesoner og hatt lokale koronatiltak. Det er signifikant fleire som er einige i denne påstanden i distriktskommunane (63%) i Vestland, samanlikna med kommunane i Bergensområdet (54%).

Referansar

- Aardal, B., & Berglund, F. (2021, april 23). *Zigne - hva er signifikanstesting?* Henta frå <https://aardal.info/zigne-hva-er-signifikanstesting/>
- Folkehelseinstituttet. (2018). *Folkehelseundersøkelsen i Hordaland: Framgangsmåte og utvalgte resultater*. Oslo: Folkehelseinstituttet.
- Folkehelseinstituttet. (2019). *Folkehelseundersøkinga i Sogn og Fjordane: Framgangsmåte og utvalde resultat*. Oslo: Folkehelseinstituttet.
- Folkehelseinstituttet. (2020, 12 17). *Livskvalitet og psykisk helse under koronaepidemien november-desember 2020*. Henta 04 21, 2021 frå <https://www.fhi.no/div/helseundersokelser/fylkeshelseundersokelser/livskvalitet-og-psykisk-helse-under-koronaepidemien--nov-des-2020/>
- Folkehelseinstituttet. (2020, 11 12). *Om fylkeshelseundersøkingar i Noreg*. Henta frå <https://www.fhi.no/div/helseundersokelser/fylkeshelseundersokelser/om-fhus/>
- Folkehelseinstituttet. (2021, april). *Fylkeshelseundersøkelser*. Henta frå www.fhi.no/div/helseundersokelser/fylkeshelseundersokelser/
- Folkehelseinstituttet. (2021, april 30). *Livskvalitet i Norge 2019*. Henta frå Publikasjoner: <https://www.fhi.no/publ/2020/livskvalitet-i-norge-2019/>
- Vestland fylkeskommune. (2020, Mai 29). *Moglege helse- og samfunnskonsekvensar av koronakrisa*. Henta frå Rapportar og analysar: <https://www.vestlandfylke.no/statistikk-kart-og-analyse/rapportar/vestlandsanalyse-2-20-risikogrupper-for-covid-19/>
- Vestland fylkeskommune. (2021, april 30). *Statistikk og analysar*. Henta frå Vestland fylkeskommune: <https://www.vestlandfylke.no/globalassets/statistikk-kart-og-analyse/rapportar-og-analysar/covid-19/konsekvensar-av-korona-og-oljeprisfall-for-naringslivet-i-vestland--felles-kunnskapsgrunnlag-3-2021.pdf>



vestlandfylke.no